



**TWENOT**



**TWEEDE  
NEDERLANDSE  
ORGANISATIE VAN  
TANKHOBBYISTEN**

# DE TANK

152

oktober 2001



**In dit nummer o.a.:**

**Daimler 'Dingo'**

**Scout Car**

**'Lance' Guided**

**Missile System**

**Het bouwen van een**

**DAF YA328**

**Rupsbanden voor de  
YPR765**

DE TANK is een tweemaandelijke uitgave van TWENOT, de "Tweede Nederlandse Organisatie van Tankhobbyisten".

Internet : <http://www.twenot.nl>

e-mail : [twenot@twenot.nl](mailto:twenot@twenot.nl)

ISSN: 1382-8991

#### BESTUUR:

Voorzitter : Marc van Etten  
Vice-voorzitter : Joop v.d. Weerden  
Secretaris +  
Speciale activiteiten: Marc Tempels  
Penningmeester : Kees Blijleven  
Externe contacten : Jan Frankema  
Website : Rob Plas

#### REGIOCOÖRDINATOREN

Noordwest Nederland: Jan van Veen, Haarlem,   
Noordoost Nederland: Bas Karman, Meppen,   
Midden Nederland: Marcel von Hobe, Deventer,   
Zuidwest Nederland: Rob Plas, Halsteren,   
Zuidoost Nederland: Marc van Etten, Loon op Zand, 

#### REDACTIE

Jan van Veen  


#### SECRETARIAAT:



of  
Postbus 357  
8000 AJ ZWOLLE

#### LIDMAATSCHAP:

t/m 18 jr f. 25,-  
> 18 jr f. 30,-  
buitenland f. 45,-  
of EURO 20,50  
per kalenderjaar  
Postbank 3026112  
tnv. TWENOT, Heiloo

DE TANK is een tweemaandelijke uitgave van de vereniging TWENOT. Zij wordt aan alle leden gratis toegezonden. In de rubriek VRAAG & AANBOD kunnen leden niet-commerciële advertenties plaatsen.

Copy voor DE TANK moet uiterlijk de vijftiende van iedere oneven maand bij de redactie zijn. Bij aanlevering van copy op discette: Word 6.0

**HET GEHEEL OF GEDEELTELIJK OVERNEMEN VAN ARTIKELEN EN/OF AFBEELDINGEN IS TOEGESTAAN NA (SCHRIFTELIJKE) TOESTEMMING VAN DE REDACTIE.**

**DE REDACTIE IS NIET AANSPRAKELIJK VOOR EVENUELE ONJUISTHEDEN OF OMISSIES IN DE TANK EN IS NIET VERANTWOORDELIJK VOOR DE INHOUD VAN DE HAAR GELEVERDE KOPIJ. ZIJ BEHOUDT ZICH HET RECHT VOOR INGEZONDEN STUKKEN ZONDER OPGAVE VAN REDENEN TE WEIGEREN, IN TE KORTEN OF INHOUDELIJK TE WIJZIGEN.**

## VERENIGINGSNIEUWS

Het verenigingsnieuws gaat, hoe kan het ook anders, over het *vijfentwintig jarig bestaan*. Op **zaterdag 13 oktober a.s.** zijn alle TWENOT leden van 10.00 tot 18.00 uur welkom in het **Mercurie/Postiljon Hotel in Bunnik** (Kosterijland 8).

Leden hebben op vertoon van hun lidmaatschapskaart vrij toegang, niet-leden betalen f 5,- entree. Kinderen tot en met 12 jaar mogen voor niets naar binnen.

Het programma voor deze dag luidt als volgt:

- zaal open voor het publiek: 10.00 uur. Omdat er op de dag zelf nog veel moet worden voorbereid en klaargezet kunt u vóór 10.00 uur belist niet naar binnen;
- een modelbouwwedstrijd, waarvan het thema is *'militaire voertuigen en figuren vanaf 1900'*. De jurering wordt gedaan volgens de nieuwe methode die we dit jaar hebben ingevoerd. Deelname maximaal drie modellen per deelnemer, inschrijfgeld f 2,50 per model. De inschrijving sluit om 12.00 uur, de prijsuitreiking begint om ca. 16.00 uur.
- Het wedstrijdreglement staat in DE TANK 148. Besloten is om naast de bronzen, zilveren en gouden medailles en de "Best of Show" beker tevens vier "Best of Class" bekertjes uit te reiken;
- om 10.30 en 13.30 uur lezingen door onze speciale gast, **Steve Zaloga**, die ons o.m. zal vertellen hoe hij zijn modellen bouwt;
- demonstraties met radiografisch bestuurd tanks;
- demonstraties door Bert van der Velde over de vele mogelijkheden die het internet biedt voor onze hobby;
- vele handelaren die een breed assortiment aan hobby artikelen zullen aanbieden. We noemen *De Lancier, Scale Line, Elite Modelbau, MBC Models, Michael Franz, Micro RealistiXX*, etc. In verband hiermee is er op deze dag voor leden geen 'particuliere verkoop' mogelijk. Wilt u toch uw zoldervoorraad te koop aanbieden, dan moet dit op het parkeerterrein, uit de kofferbak;
- verschillende andere verenigingen, historische verzamelingen en/of musea die zichzelf presenteren;
- een tombola met hoogwaardige prijzen.

En verder natuurlijk uw eigen aanwezigheid die ervoor moet zorgen dat het een feestelijke dag wordt

waar we de komende jaren met veel plezier aan terug zullen denken. Zoals altijd vragen we u ook nu weer om een paar van uw modellen mee te nemen. Naast de modelbouwwedstrijd komt er ook een zgn. 'showtafel' waar alle modellen kunnen worden neergezet die niet aan de wedstrijd deelnemen. Ook deze, of misschien wel juist deze modellen leveren gespreksstof op en dat is de onmisbare grondstof voor een geslaagde dag.

Een tweede oproep die we aan u doen is het verzoek om assistentie. Tijdens zo'n dag moeten er veel hand en spandiensten worden verricht. Denk bijvoorbeeld aan toegangscontrole, opbouwers en afbrekers, modellen inschrijven, jureren, loten voor de tombola verkopen, e.d. Een aantal leden heeft zich al bereid verklaard hierbij te helpen, maar we hebben kunnen best nog meer hulp gebruiken en we doen dus ook een beroep op U! Stel een paar uurtjes beschikbaar om te jureren (*daar is veel behoefte aan!!*), de toegang in de gaten te houden, helpen met opruimen, e.d.

Neemt u a.u.b. hierover even contact op met *Marc Tempels* (  -na 20.00 uur- of email:  ).

Dan nog een paar praktische zaken:

- er is voldoende parkeergelegenheid, maar tegen betaling. Het maximum tarief bedraagt f10,- voor de hele dag. Wij hoorden dit helaas pas drie weken geleden, er is niets aan te doen;
- inschrijfformulieren voor de modelbouwwedstrijd worden zijn in de zaal beschikbaar, maar

kunnen ook van onze website worden gedownload;

hoe komt u in Bunnik:

Eigen vervoer:

- vanaf Utrecht (knooppunt Lunetten) A12 ri. Arnhem. Afrit 19 Bunnik. Onderaan LA, ANWB borden volgen.
- vanaf Arnhem A12 ri. Utrecht. Afrit 19 Bunnik. Onderaan bij de verkeerslichten RD. ANWB borden volgen;

Openbaar vervoer:

- vanaf NS station Utrecht neemt u bus 41 of 43. U stapt uit bij halte Veiling, waarna het nog ca. 2 minuten lopen is;
- vanaf NS station Utrecht neem u de stoptrein richting Arnhem. U stapt uit in Bunnik. Het hotel ligt op ca. 10 minuten lopen vanaf het station. U volgt het "Anton van Damad".

Tot ziens op 13 oktober a.s.!

Het bestuur

*Foto's voorpagina:*

*Foto boven: DAF YA328*

*Grote foto: een Deense M125, bewapend met een 81 mm mortier.*

*In de vorige TANK was het bijschrift bij een van de foto's op de omslag niet vermeld. Dit was een foto van de Hetzer tankjager die te zien was op het "D-Day + 1" evenement, uitgevoerd in Battle Abbey, niet ver van Hastings, Kent. Zie het artikel "D-Day in Hastings" van Alex van Os en Dries van der Laan op pagina 8 van DE TANK 151*

## AGENDA

|                   |                                                                  |
|-------------------|------------------------------------------------------------------|
| 13 oktober        | : TWENOT 25 jaar!!                                               |
| 13 en 14 oktober  | : DUZI, Wesel, Duitsland                                         |
| 20 oktober        | : TWENOT/IPMS Regio Noord. Regiobijeenkomst in Ureterp           |
| 21 t/m 28 oktober | : Nationale Modelbouw Manifestatie, Luchtvaartmuseum Soesterberg |
| 10 november       | : IPMS Nationals, Nieuwegein                                     |
| 17 november       | : Regioavond Zuidwest, Bert Lindeboom, Rotterdam                 |
| 24 november       | : TWENOT/IPMS Regio Noord. Regiobijeenkomst in Ureterp           |
| 2 december        | : IPMS Lier, Lier, België                                        |
| 12 oktober 2002   | : Kleinschalige modelbouw, IMM, Wesel, Duitsland                 |

### Nationale Modelbouw Manifestatie 2001

Nadat we vorig jaar de deelname aan dit evenement hebben moeten afzeggen, willen we dit jaar weer prominent aanwezig zijn op dit door de IPMS georganiseerde gebeuren. De N.M.M. wordt gehouden van **21 tot 28 oktober** in het Militaire Luchtvaart

Museum in het Kamp van Zeist te Soesterberg. Deelname is mogelijk middels persoonlijke aanwezigheid op een of meerder dagen en/of door het beschikbaar stellen van modellen. Ook hiervoor kunt u zich opgeven bij Marc Tempels.

## VRAAG & AANBOD

**THEO LOOYS,** [redacted]

email: [redacted]

[redacted] biedt te koop aan: 88 stuks uitgaven DE TANK, februari 1987 t/m juni 2001. Prijs n.o.t.k.

**RONALD VERKUIJL,** [redacted]

email: [redacted]

[redacted] zoekt een compressor. Heeft iemand er een te koop?

**HANS de GROOT,** [redacted]

[redacted] heeft wegens verhuizing te koop:

- Compressor OMEGA. Maximale druk 6 bar-lucht-liter/min. 17 ltr met waterscheider, veiligheidsklep, manometer en drukregelaar. Inclusief adapter voor slangaansluiting en twee slangen en een liter olie voor de afscheider. Hij is slechts eenmaal gebruikt en dus in staat van nieuw;
- Badger verfspuit model 150. Eveneens maar eenmaal gebruikt.

Samen in een koop voor f 150,=

Verder af te halen plm. 50 gebouwde modellen in schaal 1:35. Duits, Engels en Amerikaans. Prijs: wat de afhaler er voor geeft.

**HENRY KLOM,** [redacted]

vraagt in deze rubriek het volgende bericht op te nemen: Philip Reinders van de Arnhemse Research Group heeft een klein boekje geschreven over het Polsten kanon tijdens de Slag om Arnhem. Van dit nuttige werkje zijn nog enkele exemplaren verkrijgbaar. Het kan, zo lang de voorraad strekt, voor f 6,--

inclusief porto worden besteld bij **Philip Reinders,** [redacted]

**WILLIAM SCHOENMAKERS,** [redacted]

email: [redacted]

[redacted] is op zoek naar de oude (lege) Revell doosjes uit de jaren '70 van tanks en voertuigen in schaal 1:72. Deze doosjes zijn tweedelig met meestal kleurschema's aan de onderzijde. Wie doet deze weg of zou ze willen ruilen? Alvast bedankt!

**M. FAASEN,** [redacted]

[redacted] heeft te koop:

- Military Modelling december 1996, maart 1988, vol. 28 nr. 18 + 19, vol. 29 nr. 2 + 15, vol. 30 nr. 18;
  - Tamiya Magazine: 78 + 80, f 5,- per stuk.
- Hij zoekt de Panther F van Dragon.

**ROELOF LOUWES,** [redacted]

[redacted] heeft enkele bouwdozen te koop:

- RPM: Char Canon FT-17 (ongeveer 1/3 gebouwd) f 10,--
- Heller: Pz.Kpfw. 35-H (ca. 3/4 gebouwd) f 10,-- en AMX 13/75 (ca. 1/2 gebouwd) f 10,--
- ESCI: T167 en T55, in een verpakking samen f 50,--
- Verlinden: T55 A(M) Update set, een verpakt en een onverpakt, samen f 50,-- (het gehele ESCI gebeuren samen is te koop voor f 90,--);
- Tamiya: T72M1 plus Verlinden T72 Update set, samen f 60,--
- Italeri: M13/40 en M40-75/18, samen f 50,--



Modeltoons by Duane J. Pfister

### Regio Zuidoost Nederland

De voor 16 december a.s. aangekondigde regiobijeenkomst in Tilburg kan helaas niet doorgaan. De zaal is op deze datum namelijk niet beschikbaar. We hopen in de volgende TANK een nieuwe datum te kunnen noemen.

Marc van Etten



### Regio Zuidwest Nederland

Op zaterdag 17 november a.s. organiseert Bert Lindeboom een regioavond bij hem thuis. Je bent vanaf ca. 20.00 uur van harte welkom. Bel van te voren even als je komt en neem wat modellen mee als gesprekstof.

Het adres is [redacted] in Rotterdam. Dit is [redacted] tegenover het Dijkzicht Ziekenhuis. Openbaar vervoer: buslijn 39 of metro, halte Dijkzicht. Eigen vervoer: borden Dijkzicht / Sophia ziekenhuis aanhouden tot Hogeschool Rotterdam.

Bert Lindeboom



### Regio Noordoost Nederland

**Twenot / I.P.M.S. bijeenkomst 1 september 2001 te Ureterp (Frl).**

Op de zaterdagmiddag waarop het Nederlands voetbalelftal de kwalificatie zou missen voor het WK 2002 werd in Ureterp (Friesland) de eerste meeting van na de vakantie van IPMS en Twenot gehouden. Ondanks de belangrijke wedstrijd waren toch zo'n 25 modelbouwers naar gebouw "De Wier" gekomen, zelfs van over de Afsluitdijk, klasse Gerard Zuurmond!

Marcel van Heijkop had de foto's van zijn vakantie in Normandië al op orde en menigeen heeft zijn reportage met interesse bekeken. O.a. de bocages (leuk voor diorama's), Duitse oorlogsgraven waaronder dat van Hauptmann Michael Wittmann, Saumur (mooie detailopnamen) en het verplichte nummer van iedere Normandië bezoeker: Omaha Beach en Pointe du Hoc.

Uit Leeuwarden waren enkele fraaie modellen te zien. Jan Willem Stokkers had met enkele vrienden een mooie serie 1:35 meegenomen: Panzer IV, Jagdpanzer, Horch, SdKfz 7 en Steyr van Duitse zijde en een M3A1 halftrack, Sherman 76 mm, M5

Stuart, SAS- en ambulance jeep van geallieerde kant.

Henri Vink (Wirdum) vertegenwoordigde de 'kleinschaligen' onder ons met o.a. een AVRE Churchill bruglegger, Whirlwind, Jagdpanzer IV L70 en L48, Kübelwagen en een Kettenkraftrad. Hans van Oerle toonde o.a. een scratch built DAF amfibie, een Weasel en een Buffel.

Ook de gevleugelde vrienden waren goed vertegenwoordigd. IPMS regiocoördinator Peter Wardekker toonde ons zijn 'vakantiebuit'. Een fraaie metalen, koperkleurige Spitfire (uit een rommelbak in een museum!), een V1 en een V2 en diverse lectuur. Verder ontdekten wij nog twee Starfighters en een S3B Viking van het vliegekampschip Eisenhower.

Voor de handelshoek hadden Jan Frankema, Peter Wardekker en ondergetekende een mooie voorraad handel neergezet, maar blijkbaar was het vakantiebudget op bij de aanwezigen.

Ook foto's van de open dag van de KLu in juli j.l. op de vliegbasis Leeuwarden lagen ter inzage waar bij natuurlijk opnamen van de enige Nederlandse F-16 met een MIG-kill onder zijn canopee. Grootste ontdekking voor mijzelf was de afbeelding op een Focke Wulf 190 waarop gestileerde adelaar. Iemand wees mij er op dat het embleem van de 'Squadron Signal' boekjes hiervan is afgeleid. Nooit geweten, toch leerzaam die meetings!

Theo de Haan kon nu ook, naast zijn serie militaire motorfietsen, al bekend van Amersfoort, zijn even fraaie serie 'burger' motoren showen. Het feit dat hij 1:9 bouwt en dat - zeer fraai - verft leverde verbaasde blikken en open monden op. Helaas had ik mijn fototoestel niet mee, een verzuim welke ik een volgende keer hoop goed te maken.

De dichtbij wonende bouwers gingen tegen vieren naar huis om maar niets van het voetbal te missen, maar de echte 'die-hards' bleven nog lang nazitten. Belangrijk was ook de mededeling dat de planning van de eerstvolgende bijeenkomst is gewijzigd. *Oorspronkelijk was dat 13 oktober maar met het oog op de jubileumviering van de Twenot is dit veranderd in 20 oktober a.s.!!*

Ook dan hopen wij weer veel Twenotters en IPMS-ers met hun modellen en overvloedige dozen in "De Wier" in Ureterp te verwelkomen.

Wim Oldekamp

## REGIO MIDDEN

Afgelopen zaterdag 8 september was het dan zover, de regiomiddag van REGIO MIDDEN zou gaan plaatsvinden. Helaas begon de dag in mineur aangezien Marcel von Hobe op het laatste moment moest afzeggen. Niet alleen was daardoor de regiocoördinator niet aanwezig, maar kreeg ik ook nog het verzoek het verslag voor DE TANK te schrijven. Marcel, bij deze dus, volgende keer reken ik hiervoor toch echt op jou!

Ondanks de vooraankondigingen in de afgelopen twee TANK's waren er maar vijf aanmeldingen binnengekomen. Een hiervan, Marc Tempels, was helaas wegens drukte i.v.m. het naderende jubileum genoodzaakt af te zeggen.

Met buiten om ze zoveel tijd een hoosbui wisten mijn persoonlijke en de gasten echter wel ruim een derde van de kantine te vullen met modellen, boeken en 'zolder-

verkoop'. In combinatie met de gratis koffie (bedankt baas!) leverde dit meer dan voldoende gesprekstof op, zodat de middag voorbij vloog. Spijtig voor diegenen die noodgedwongen moesten afzeggen, met name Marcel en Marc, en voor een ieder die niet kon of het vergeten was.

Amusant, gezellig en zeker voor herhaling vatbaar was deze middag voor alle aanwezigen. Hans, Willem, Gerrit en Henk (ik hoop dat ik de namen goed heb), heel hartelijk dank voor jullie komst. Zoals beloofd zal ik mijn best doen volgend jaar weer een middag te organiseren. Indien leden van Regio Midden suggesties hebben voor een datum dan hou ik mij aanbevolen.

Voor de rest hoop ik in ieder geval iedereen op 13 oktober weer te zien.

Groeten,  
Peter Vierhout

## Een uitstapje naar Münster?

Begin dit jaar waren ondergetekenden, Jan Coen Wijnstok en Kees Hartmans, op bezoek in het Panzer Museum in Münster in Duitsland. We wilden graag een aantal voertuigen van binnen bekijken. Dit kon helaas niet omdat we dit te kort van tevoren hadden aangevraagd.

Het lijkt ons leuk om met een aantal geïnteresseerde Twenotters nogmaals een bezoek aan Münster te brengen. We willen dan ruim van tevoren opgeven welke voertuigen we graag van binnen willen bekijken.

Wij dachten aan eind november, op zaterdag 17 of zondag 18 november 2001, of een week later, zaterdag 24 of zondag 25 november 2001. Omdat wij beiden in Groningen wonen dachten we in eerste instantie aan mensen uit Noord Nederland, omdat dit route- en rijtechnisch wat makkelijker is. Maar, wellicht hebben leden uit andere delen van het land ook interesse en waarom zouden we dan niet samen gaan?

Indien je belangstelling heb voor dit uitstapje, stuur dan een emailtje of een briefje naar Jan Coen Wijnstok, [redacted] email [redacted] óf naar Kees Hartmans, [redacted] (na 20.00 uur), email [redacted] Geef aan welk(e) voertuig(en) je van binen zou willen bestuderen.

We hopen op veel reacties!

Met vriendelijke groeten,

Jan Coen Wijnstok  
Kees Hartmans

## Aan een ieder die metalen schaalmodellen van militaire voertuigen verzamelt

Hans Heesakkers

Zoals u allen weet zijn er vele fabrikanten die militaire schaalmodellen maken, in schalen variërend van 1:87 tot 1:34. Om er een paar te noemen: *Corgi*, *Solido* en *Vitesse*. Geen van deze fabrikanten heeft echter ooit een Nederlands model gemaakt en zal dit waarschijnlijk ook nooit doen.

Nu heeft Nederland twee fabrikanten, *Tekno B.V.* en *Lion-Toys*. Helaas maakt geen van beide militaire modellen. Toch heeft Lion-Toys er in het verleden wel een paar gemaakt. Denk aan de DAF YA-4440 en enkele andere DAF modellen. Helaas zijn ze schaars en als je er al eentje vindt onbetaalbaar, want er zijn er niet veel van gemaakt en ze zijn fors in waarde gestegen.

Nu erger ik mezelf als fervent verzamelaar aan het feit dat er geen modellen in Nederlandse uitvoering bestaan en ik heb besloten daar iets aan te doen. Tekno B.V. maakt mooie civiele modellen, maar vindt het te duur om militaire modellen te gaan maken. De verhouding prijs (het maken van spuitgietmatrijzen is duur) tegenover het aantal te verkopen modellen is zodanig dat het voor hen niet rendabel is. Om civiele modellen (en de krijgsmacht heeft er vele in dienst) legergroen te spuiten is blijkbaar evenmin interessant.

Is er natuurlijk ook de firma Lion-Toys, die in principe wel bereid is tot medewerking. Zij bezitten nog steeds de matrijzen en dus zouden zij bij voldoende belangstelling de productie weer kunnen starten.

MAAR zij willen verder gaan. De fabrikant wil samen met mij bekijken wat we met de huidige geproduceerde modellen kunnen doen. Daar zijn twee mogelijkheden voor:

- civiele modellen in legergroen, zoals gebruikelijk bij de KL, Klu, Kon.Mar, DVVO, SFOR, etc.;
- we bekijken wat we met de onderdelen van de in productie zijnde modellen (en eventuele oudere modellen) aan militaire modellen kunnen maken. Kijk, DAF heeft al sinds de jaren zeventig onderdelen van civiele trucks gebruikt voor hun militaire modellen, bijvoorbeeld de cabines, en men kan dit bij modellen natuurlijk ook doen.

Natuurlijk is dit toekomstmuziek, maar let wel, niets is onmogelijk. We zullen de zaak alleen goed moeten bekijken, waarbij vooral de vraag belangrijk is of er voldoende interesse bestaat.

Nu is mijn eerste prioriteit om te kijken of het interessant is de productielijnen van de oude militaire

serie te herstarten. Op dit moment weten we nog niet precies welke modellen opnieuw in productie genomen kunnen worden en wat de prijzen zullen worden (dit is afhankelijk van de te produceren aantallen). Het gaat er allereerst om of er voldoende mensen zijn die zo'n UNIEK model zouden willen kopen. Het betreft overigens goede kwaliteit modellen van DAF militaire trucks in de schaal 1:50 (of iets groter). De prijs schat ik van 100 tot 200 gulden, maar dat is slechts een schatting mijnerzijds. Misschien dat de uiteindelijke prijs rond de 100 gulden komt, maar dat verwacht ik eerzlijk gezegd niet. In een later stadium gaan we dan kijken of er nieuwe modellen gemaakt kunnen worden.

Op dit moment het ik drie vragen aan u:

- 1 wie is geïnteresseerd in de herproductie van militaire DAF trucks?
- 2 Wie is geïnteresseerd in nieuwe modellen, zowel civiele trucks in militaire dienst als specifieke militaire trucks?
- 3 Wie zou er eventueel foto's en documentatiemateriaal hebben om de bij vraag twee genoemde modellen te produceren. Dit vooral voor de aanpassingen die door de krijgsmacht aan civiele trucks zijn aangebracht, onderdeeltekens, kentekenplaten, etc.

Gaarne verzoek ik iedereen die serieuze belangstelling heeft schriftelijk te reageren en de vragen gespecificeerd te beantwoorden. Ook zouden wij het op prijs stellen als u de adressen van andere verenigingen en eventuele verkooppunten binnen de diverse krijgsmachtonderdelen aan ons wilt doorgeven, zodat wij ook daar de eventuele vraag (die zeker bestaat!) naar deze modellen kunnen inventariseren. Nogmaals, dit is een eerste peiling, maar wel een serieuze, die hopelijk (maar daar ben ik vast van overtuigd) tot een mooie aanvulling van ons hobbygebied zal leiden. Alles zal enige tijd in beslag nemen, maar zodra er meer te vertellen is (zoals de beschikbare versies en de prijzen) zal ik weer van mij laten horen.

Met vriendelijke groeten,

Hans Heesakkers



Hoewel de mechanisering van het militaire transport teruggaat tot de Eerste Wereldoorlog duurde het tot in de jaren dertig van de vorige eeuw voordat het Britse leger was overgeschakeld op gemotoriseerd transport en in feite maakten bij het uitbreken van de Tweede Wereldoorlog verschillende operationele onderdelen nog gebruik van paarden.

Het veranderingsproces was niet populair en verliep moeizaam omdat de weinigen met voldoende autoriteit om veranderingen door te voeren nauwelijks een idee hadden van wat ze precies wilden. De paar mensen met visie die het belang van motorisering wel inzagen misten de senioriteit om hun ideeën serieus te laten nemen.

De belangrijkste argumenten voor en tegen 'scharnierden' om de overtuiging of de volgende oorlog een bewegingsoorlog zou zijn, die zou worden uitgevochten in het open terrein, of dat het weer een statische loopgravenoorlog zou worden. Moesten pantservoertuigen licht en snel zijn, of langzaam en massief? Deze discussie sleepte zich gedurende vele jaren voort en gaf aanleiding tot verschillende extreme ontwerpen, waarvan de meeste bijvoorbeeld ongeschikt waren om de opgedragen taken uit te voeren.

Een ding bleef echter onbetwist en dat was de behoefte aan goede verkenning. En dit leidde op zijn beurt wel tot een paar opvallende goede ontwerpen.

### Ontwikkeling

De oorspronkelijke specificaties vroegen om een snel en licht gepantserd vierwielaangedreven voertuig dat voor een pantsercolonne uit kon verkennen en rapport kon uitbrengen over vijandelijke posities.

De *Riley Motor Car Company* bouwde een mock-up, die door het leger werd gebruikt om de indeling van het voertuig uit te werken. Riley ging echter failliet, waarna het ontwerp werd overgenomen door *Alvis Motors Ltd.*, die vervolgens een prototype bouwde. Het voertuigje, dat de populaire naam 'Dingo' kreeg, werd aangedreven door een 12 pk, 4 cilinder motor. Het presteerde goed en diende als een uitstekend testvoertuig dat bijdroeg aan het creëren van een grotere interesse in het project.

Er werden nieuwe specificaties opgesteld, die op veel punten waren ontleend aan de ervaringen die tijdens het ontwikkelingsproces waren opgedaan. Drie bedrijven werden uitgenodigd in te schrijven. *Morris Commercial Cars Ltd.* en natuurlijk *Alvis Motors Ltd.* waren inmiddels al met een ontwerp begonnen, maar het was de *Birmingham Small Arms Company* (BSA, meer bekend om hun motorfietsen) die de opdracht verwierf.

Het BSA ontwerp was een compact vierwielaangedreven voertuigje, met alle vier wielen bestuurbaar, een bemanning van twee personen en een grote gelaste potvormige romp, die aan de voorzijde licht was gepantserd. Lassen was iets nieuws in het Engeland van die tijd en er waren heel wat bezwaren tegen. In dit geval was er echter van officiële zijde voldoende steun, omdat het een relatief lichte maar sterke zelfdragende romp opleverde.

In mei 1939 gaf het War Office opdracht voor de bouw van 172 voertuigen. Helaas voor BSA ging dit hun productiecapaciteit te boven, waardoor *Daimler* werd ingeschakeld. Als gevolg hiervan werd het voertuig aangeduid als de **Daimler Scout Car Mk.I**.

Op enig moment tijdens het ontwerp dan wel de productie kreeg de Daimler Scout Car de bijnaam 'Dingo'. Waarschijnlijk werd deze overgenomen van het oorspronkelijke Riley/Alvis ontwerp. Hij moet echter niet worden verward met de op de Marmon Herrington gebaseerde Australische 'Dingo', waarvan er geen enkele buiten Australië is gebruikt. Er is ook geen enkele officiële aanduiding van de naam 'Dingo' te vinden, dus het moet worden aangenomen dat deze vanzelf tijdens het gebruik is ontstaan.

### Types

Nog voordat de productie feitelijk van start ging werd het originele Mk.I ontwerp van BSA al aangepast. Men besloot namelijk dat de Scout Car niet alleen voor verkenning gebruikt zou worden, maar ook als verbindingsvoertuig. Ook moest de gehele romp rondom worden gepantserd en kreeg hij een licht gepantserd schuifdak. Hierdoor en door de verbindingsapparatuur nam het gewicht van de standaarduitvoering toe tot ongeveer 3 ton, bijna het dubbele van het gewicht van het prototype. Dit had uiteraard een ongunstige invloed op de prestaties en bemoeilijkte vooral de besturing van de achterwielen.

Ook het motorvermogen moest worden aangepast. Hiervoor koos men de 2,5 liter, 6 cilinder Daimler benzinemotor die een vermogen leverde van 55 pk. De aandrijfkracht hiervan werd via een vloeistofkoppeling naar een tussenbak met een differentieel en voor- en achterwaartse versnellingen gebracht. Vier aandrijfassen brachten de aandrijving via enkele reductietandwielen over op gepatenteerde 'Tracta' universeelkoppelingen die op elk van de vier wielophangpunten waren aangebracht.

Het geheel nam opvallend weinig ruimte in en gaf bovendien een uitstekende terreinvaardigheid, stuurbaarheid van alle vier wielen en een hoge achteruitrij



snelheid. Het voertuig had geen conventioneel chassis, de gevechtsruimte was een ballistisch goedgevormde achthoekige 'doos', waar de motorruimte en de veereenheden direct aan waren bevestigd. Dit was op zich al zeer vooruitstrevend.

Alle vier wielen waren bestuurbaar waardoor het voertuig een kleine draaicirkel had, doch waardoor onervaren chauffeurs soms voor grote problemen kwamen te staan. Het voertuig kon net zo hard vooruit als achteruit rijden. De bestuurdersstoel was schuin geplaatst, zodat de bestuurder bij het achteruitrijden beter over zijn linkerschouder kon kijken.

De gevechtsruimte, waar de commandant links naast de bestuurder zat, was achthoekig van vorm. De grootste breedte was op halve hoogte, van daaruit liepen de wanden, zo-

wel naar de bovenkant als naar de onderkant, schuin naar binnen. Het licht gepantserde dak kon in zijn geheel worden opengeschoven.



De Mk.IA en IB hadden geen schuifdak maar een tweedelig vouwdak plus een steun hiervoor achter op de gevechtsruimte. Dit omdat het schuifdak bij plotseling remmen nog weleens naar voren schoot, met alle nadelige gevolgen van dien. Het enige verschil tussen de Mk.IA en IB was de positie van de ventilator.



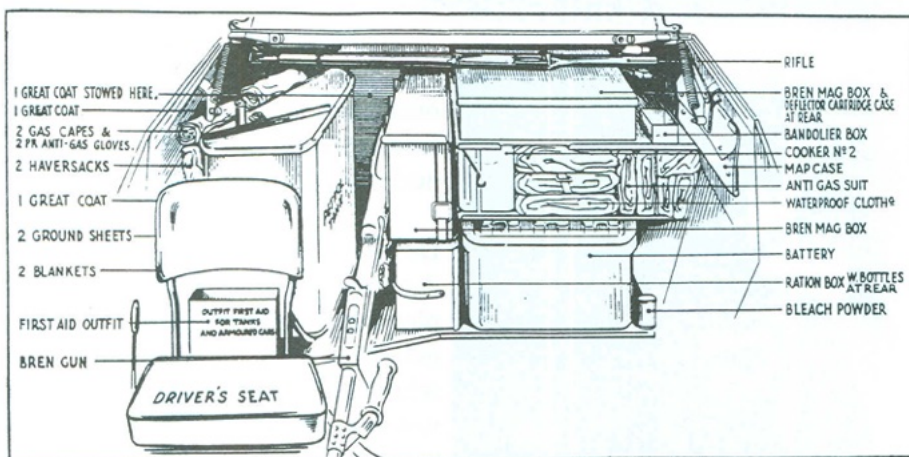
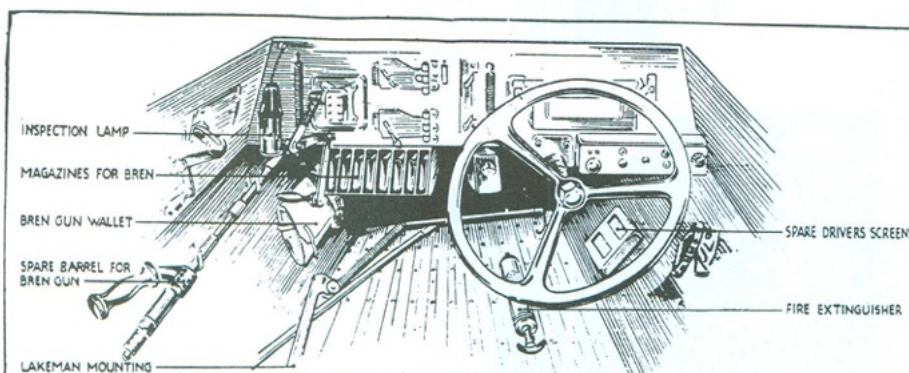
De Mk.II is het makkelijkst te herkennen aan de omgekeerde V-vorm van de ventilatiespleten in de achterkant van de motorruimte en de iets kortere motorkap. Ook waren de achterwielen niet langer

*De foto's van boven naar beneden:*

- een kolonne Mk.IA of B scout cars van het 4th Battalion, Royal Northumberland Fusiliers;
- een kolonne voertuigen van de 1st Armoured Division, ergens in Engeland in december 1940. De foto toont verschillende Mk.VIb lichte tanks, een Daimler Mk.IA of B Scout Car en een Morris pantserwagen. Let op het ruitvormige herkenningsteken op de linker zijwand van de Daimler;
- een Daimler Mk.IA of B, rechts achter



Linker zijaanzicht van de Mk.IA of B



De officiële interieurtekening van de Daimler Scout Car Mk.I, IA en IB

bestuurbaar, omdat dit in praktijk vrij nutteloos was gebleken. Aan weerszijden was tegen de zijwand en het achterspatbord een opbergkist aangebracht. Een groot aantal Scout Cars Mk.II werd in Noord-Afrika gebruikt, waar ze uitstekend voldeden. Wel bleek al snel dat ze onvoldoende bergruimte hadden en daarom werd vaak aan de rechter zijwand tussen de opbergkist en het voorspatbord door middel van metalen platen een extra bergruimte geïmproviseerd. Aan de linkerkant kon dit niet, omdat dan de kleine ontsnapingsdeur werd geblokkeerd. Deze was essentieel als ontsnapingsmogelijkheid indien het voertuig op zijn kop terechtkwam.

Bij de latere Mk.II modellen werd deze geïmproviseerde ruimte vervangen door een speciale opbergkist.

Omdat het lastig was om in en uit de Mk.I, IA en IB te klimmen was vanaf de Mk.II een handgreep op het linker voorspatbord gemonteerd. Ook was vanaf de Mk.II standaard een radio geïnstalleerd.

De Mk.III had geen vouwdak meer, maar een oprolbaar canvas dak. Naoorlogse Mk.III uitvoeringen kregen aan weerszijden een lanceerder voor zes rookbussen.

De Scout Car was nooit bedoeld voor directe confrontatie met de vijand, maar beschikte voor zelfverdediging over een bren mitrailleur. Hiervoor was in het frontpantser een scharnierend luikje gemaakt. Later werd daar een bevestigingspunt voor een .30 Browning machinegeweer gemaakt, terwijl sommige voertuigen zelfs een Lakeman affuit kregen voor een luchtafweermitrailleur.

Alle vijf types werden gedurende de hele oorlog gebruikt (hoewel de Mk.I's na Duinkerken zeldzaam waren). De Mk.II verscheen in 1941 en

vormde de hoofdmoot van de 6686 gebouwde voertuigen. De Mk.III dateert van 1944-1945. De basisuitvoering van de Scout Car bleef gedurende de gehele productieperiode ongewijzigd.

### Markeringen

De markeringen van de voertuigen waren als volgt:

- het formatieteken: het legerkorps, de divisie of de brigade waartoe het voertuig behoorde;
- het eenheidsnummer: de tweecijferige eenheidscod op een gekleurd veld;
- het squadronsymbool: vaak een ruit als aanduiding voor het hoofdkwartiersquadron, in de kleur die correspondeert met het eenheidsnummer;
- het census (War Department) nummer: een F gevolgd door een viercijferig nummer tussen onge-

# UNIT IDENTIFICATION TABLE

|   | Vehicle and Unit Description                                                                                                                                                      | Color & Camouflage | Date - Time Period |
|---|-----------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------------|--------------------|--------------------|
| A | Mark I. Scout Car of 2nd Lieutenant G.W. Anderson, No. 12 (Scout) Platoon, H.Q. Company, 4th Battalion, Royal Northumberland Fusiliers, 50th (Motor) Division, at Lannoy, Belgium | Overall Dark Green | May 10, 1940       |
| B | Mark II. Scout Car of Brigade Headquarters, 22nd Armoured Brigade, 1st Armoured Division, during training in England                                                              | Light & Dark Green | Spring, 1941       |
| C | Mark II. Scout Car of Captain Grant Singer, Intercommunications Troop, H.Q. Squadron, 10th Royal Hussars, 2nd Armoured Brigade, 1st Armoured Division, El Alamein                 | Sand & Dark Green  | November 4, 1942   |

Continued Below

**A.** Bridge Marking-Black 6 on a Yellow Circle

**B.** Unit Serial Number-White 60 on a Green Square

**C.** Formation Sign-Black Oval with White Rhino

**D.** Unit Serial Number-White 44 on a Green over Blue Square with a White Bar on Top, as shown opposite

**A. Only - Recognition Marking-a White Square**

**A. Only - Formation Sign-Red T's on Black Square**

**A. Only - Unit Serial Number-White 18 on a Red Square painted on a Metal Plate**

**A. Recognition Marking-White Square as shown above**

**C. Squadron Mark-Blue Diamond as shown below, left.**

**C.** Unit Serial Number-White 67 on a Red Square

**B.** Formation Sign-White Rhino & Ring on Vehicle background

**D.** Formation Sign-White Knight & Horse on Red Square

**B. Formation Sign-White Rhino & Oval Ring on Vehicle background, as shown above.**

**C.** Formation Sign-White Rhino on a Black Oval

**D.** Unit Serial Number-White 44 on a Green over Blue Square with a White Bar on Top

**A. Formation Sign-Red T's on a Black Square as shown opposite**

**A. Unit Serial Number-White 18 on a Red Square as shown to right**

**B. Unit Serial Number-White 60 on a Green Square as shown above**

**D. Formation Sign-White Knight & Horse on a Red Square as shown opposite**

**C. Unit Serial Number-White 67 on a Red Square, as shown above, upper right**

**A. Formation Sign-Red T's on a Black Square as shown opposite**

**Inset "X"**

**Squadron Markings**

**C.** Blue Diamond

**D.** White Equilateral Triangle

**Side W.D. Numbers; A, B, D**

**Side W.D. Numbers; Only (no side boxes)**

**War Department (Census) Numbers**

A. F-9377 (White)

B. F-19375 (White)

C. F-64300 (Black)

D. F-47305 (White)

**Mark II. Scout Car of "A" Squadron, 2nd Household Cavalry Regiment, VIII. Corps, Belgium**

**Overall Dark Green**

**September 1944**

**Drawn by James Steuard**

**Scale- 1:35**

veer 9366 en 9950 voor de Mk.I's, een vijfcijferig nummer voor de Mk.II's en een zescijferig voor de Mk.III's.

De markeringen van de voertuigen van pantserwagenregimenten waren vaak niet compleet. De meeste eenheden gebruikten alleen het censusnummer en een squadronmarkering in rood of wit. Een uitzondering hierop was het 2nd Household Cavalry Regiment, dat tijdens de hele campagne in Noordwest Europa alle voorgeschreven markeringen voerde.

### Het gebruik.

De eerste Mk.I voertuigen arriveerden begin 1940 in Frankrijk, waar ze in gebruik werden genomen door het 4th Battalion, Royal Northumberland Fusiliers, de verkenningseenheid van de 50th Motor Division. Ze kregen er 12. De eerste gevechtservaringen werden opgedaan op 21 mei 1940, bij de gevechten rond Arras.

De tweede eenheid die ze in Frankrijk gebruikte was de 1st Armoured Division, die er 30 had. Ze raakten betrokken bij de gevechten rond Abbeville en vervolgens de terugtocht naar de Seine, de gevechten bij Louviers op 9 juni 1940 en uiteindelijk de evacuatie via Cherbourg.

Ook in Noord-Afrika werd hij intensief gebruikt. Allerlei onderdelen gebruikten de Scout Car als verkenning- en verbindingsvoertuig. Vanwege de beperkte bergruimte werd hij echter niet gebruikt door de Long Range Desert Groups of de SAS.

Ook toen de strijd zich verplaatste naar Italië en later naar West Europa kwamen de kwaliteiten van de Scout Car volledig tot hun recht. Verkenningseenheden opereerden onafhankelijk van de hoofdmacht in groepjes van twee of drie voertuigen, vaak bemand door leden van de commando brigades, en verzamelden waardevolle inlichtingen over vijandelijke posities en over sterke en zwakke plekken in vijandelijke opstellingen. Tenminste een van de voertuigen was dan uitgerust met een Mk.19/24 radio-installatie. Ook in het Verre Oosten werd hij intensief gebruikt, waar hij met name werd gewaardeerd omdat hij maar weinig onderhoud nodig had.

Na WO2 heeft het Britse leger de Daimler Scout Car tot het eind van de jaren vijftig gebruikt. In Maleisië heeft men Daimler Dingo's voorzien van een vaste afdekking op de gevechtsruimte en daarop een toren van hetzelfde type als ook op de Ferret pantserwagen werd gebruikt. Deze toren stond op de linker helft van het voertuig, boven de plaats van de commandant/waarnemer/schutter. Boven de plaats van de bestuurder was een naar rechts scharnierend luik gemaakt.

Ook het Nederlandse leger heeft de Daimler Dingo Scout Car gebruikt. Tijdens de oorlog had de Prinses Irene Brigade in ieder geval drie Daimler Scout Cars in gebruik bij haar verkenningsafdeling en het was een van deze auto's die op 15 september 1944, bij de bevrijding van Maastricht, als eerste Nederlandse voertuig weer op Nederlands grondgebied kwam. Het is het meest waarschijnlijk dat deze van het type Mk.II waren.



Boven: een naaoorlogse Mk.III, uitgerust met rookbuslanceerders en een eenvoudig frame voor het canvas dak;

Rechtsboven: een stoffige Mk.II van de Royal Dragoons in Denemarken, mei 1945. Interessant is de .30 mitrailleur en de extra opbergkist;

Rechtsonder: een standaard Mk.III met het canvas dak gesloten. De WD nummers zaten in de F340000 reeks.



Na de oorlog heeft de Koninklijke Landmacht een aantal Daimler verkenningssauto's in gebruik gehad voor opleidingsdoeleinden. Het juiste aantal hiervan is niet meer te achterhalen. Een overzicht van de voorraad van de Dump te Deelen per 16 mei 1946 vermeldt 69 stuks, waarvan 48 in min of meer bruikbare conditie. Een voorraadoverzicht van A en B voertuigen van de Koninklijke Landmacht per 17 maart 1951 vermeldt nog 6 Daimler verkenningssauto's, *'gedeeltelijk rijdbaar, zeer zwaar beroest, onherstelbaar'*.

### Modelbouw

Het oude en vertrouwde Tamiya model van de Daimler Scout Car Mk.II is het uitgangspunt. Je kunt er uiteraard een Mk.II uitvoering van bouwen, maar het laat zich zonder al teveel problemen terugwerken tot een Mk.I, IA of IB uitvoering. Ook een Mk.III uitvoering levert geen problemen op. Doordat het een al lang bestaand model is laat de detaillering het nodige te wensen over en met het verbeteren daarvan kan je net zo ver gaan als je zelf wilt of kunt. Het model biedt dus genoeg mogelijkheden voor veel modelbouwplezier.

Ik kwam er toe er weer eens een te bouwen doordat ik enige tijd geleden het etssetje van Eduard heb gekocht (nummer 35143). Hiermee kan je het niveau van detaillering, zowel aan de binnenkant als aan de buitenkant, behoorlijk omhoog brengen. Vervolgens kan je dit als voorbeeld gebruiken om met eenvoudiger middelen (plastic plaat en staaf, koperdraad) een tweede of een derde model te detailleren indien je bijvoorbeeld ook een Mk.I of een Mk.III uitvoering wilt maken. Je kunt natuurlijk nog veel verder gaan, zoals luiken openmaken, motor toevoegen, etc.

Ook aan de buitenkant is wel het een en ander te doen. Lasnaden ontbreken bijvoorbeeld en deze kan je maken met behulp van dunne plastic staaf en vloeibare lijm. Ook het uiterlijk van de spatborden kan enorm worden verbeterd door ze flink dun te schuren, te vijlen en/of te schrappen.

Als hulp bij de inrichting en aankleding van het interieur zijn bij dit artikel enkele tekeningen en foto's

gevoegd. Wil je echte voertuigen zien dan kan je naar het Legermuseum in Delft (Mk.II early) of naar het Museum Bevrijdende Vleugels, waar men een Mk.II late heeft.

Het bouwen van een Mk.III is niet zo moeilijk. Laat het tweedelige dak weg en voeg een opgerold canvas dak toe. Verdere detaillering uitvoeren zoals hierboven beschreven.

Een Mk.I, IA of IB biedt meer uitdaging. Ik heb mijn Mk.IA gebouwd met behulp van een artikel van Paul Lloyd in nummer 5/99 van IPMS Magazine, het blad van de Britse IPMS. Hij beschrijft daarin hoe hij de achterwielen stuurbaar heeft gemaakt (ongeveer net als de voorwielen) en hoe hij de motorkap heeft verlengd, de achterkant van de motorruimte heeft aangepast en de horizontale ventilatiespleten heeft gemaakt. De kopieën die ik ooit eens via Han Krol heb gekregen waren helaas net iets te donker om de details goed te kunnen zien, dus ik heb alles maar een beetje naar eigen inzicht gedaan. Het eindresultaat ziet er echter heel aardig uit. Vergeet niet de achterwielen ook inderdaad schuin te zetten!

### De afwerking

Ik heb de Mk.IA afgewerkt in 'Overall Dark Green', de Mk.II in 'Sand & Dark Green' en de Mk.III weer in 'Overall Dark Green', maar nu met een paar zwarte 'Mickey Mouse' vlekken. Voor de keuze van de markeringen kan je gebruik maken van het bijgevoegde schema dat is overgenomen uit het vroegere blad AFVG2.

Succes en veel plezier!

### Kees Blijleven

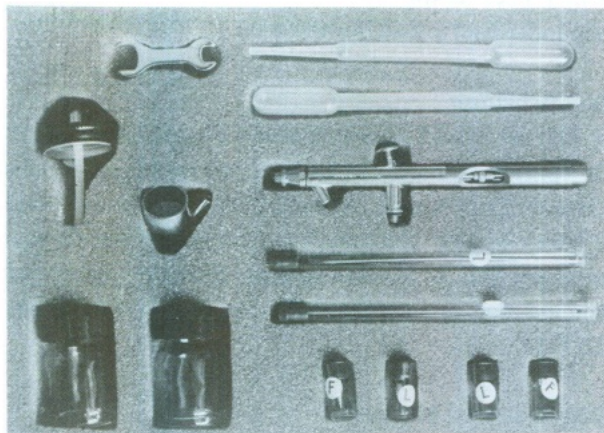
#### Bronnen:

- Dingo Diversions; Paul Lloyd, IPMS Magazine 5/99
- Daimler Scout Cars; William Platz, AFVG2
- Le Dingo; André Witmeur, Véhicules Militaires
- Turreted Daimler Dingos; Peter Brown, Armoured Car
- The Daimler Scout Car; Yves Buffetaut, Militaria



Revell is vooral bekend om zijn bouwdozen. Minder bekend zijn de airbrushes. Sinds begin 2001 zijn er enkele nieuwe airbrushes aan het assortiment toegevoegd. Een hiervan is set 39202. Dit is een complete set, bestaande uit:

- . Airbrush MASTER CLASS VARIO;
- . beschermkap voor airbrush;
- . drie naalden (fijn, middel, grof);
- . drie spuitkoppen (fijn, middel, grof);
- . drie spuitkopregelaars (fijn, middel, grof);
- . twee verfpotten (glas);
- . een adapter voor de glazen potjes;
- . een metalen kom (6 ml);
- . twee pipetten;
- . een kopsleutel;
- . gebruiksaanwijzing, ook in het Nederlands;
- . fraaie geschenkbbox.



Ik mag gerust zeggen dat ik veel ervaring heb met de airbrush. Ik spuit al ruim 15 jaar (!!). Ben begonnen met een Tamiya set. Je weet wel, met die kleine compressor. Best aardig, maar het kan veel beter. Hierna een Badger airbrush gekocht. Prima spuit, alleen erg lastig schoon te maken. Een jaar of vijf geleden heb ik een Aztec airbrush gekocht met een Sclair compressor. Wouw, gewoon klasse!

Ik was min of meer aan het uitkijken naar een tweede airbrush. Het is namelijk *erg* handig om tijdens het spuiten te kunnen beschikken over twee van die dingen. Je weet wel, twee kleuren ... Mijn oog viel op de Revell Master Class VARIO set. Vooral omdat hij zo mooi compleet is en nog betaalbaar ook. Ben ruim twee weken aan het experimenteren geweest en ik kan niet anders zeggen dan dat het heel fijne set is. Vooral zeer bruikbaar voor het aanbrengen van camouflage. Dit is met veel airbrushes een groot probleem. Ook is hij makkelijk schoon te maken. Een kind kan de was doen. Wel moet de goede

verhouding tussen verf en verdunner worden aangehouden. Deze is sterk afhankelijk van het merk. Normaal is de verhouding ca. 2:1. Altijd eerst even uitproberen!!

Ik zal de voor- en nadelen op een rijtje zetten:

voordelen:

- . ligt heel prettig in de hand;
- . heel fijn te doseren;
- . spuit van zeer dunne lijnen (2 – 3 mm) tot grote vlakken;
- . ideaal voor camouflage;
- . makkelijk schoon te maken;
- . complete set.

nadelen:

- . er moet gewisseld worden van naalden, spuitkoppen en spuitkopregelaars;
- . er zit geen luchtslang bij de set.

Conclusie

Een fraaie en zeer bruikbare set. Je hebt ineens alles wat je maar nodig hebt. En heel belangrijk, de prijs kwaliteit verhouding is goed. Al met al een echte aanrader, vooral voor de militaire bouwers onder ons. En dat zijn er gelukkig erg veel. Als er nog vragen zijn dan kan men zich tot mij wenden via email.

Revell Master Class VARIO set, nr. 39202, prijs ca. f 325,=



Wim Vink

[www.mil-mod.nl](http://www.mil-mod.nl)

The US Army Site with 5 newsgroups

# SCALE – LINE

HOBBY & MODELBOUW  
KWELKADE 53J 4001 RL TIEL TEL./FAX 0344 - 631162

**NIEUW!!! van Tamiya NIEUW!!!**

Schaal 1/15 *Tiger tank* binnenkort leverbaar als statisch model prijs fl. 🇳🇱

## Academy

1392 M10A1 Achilles €27,20 fl.59,95

## Italeri

231 M3A1 scoutcar €14,95 fl.32,95

206 M7 Priest self propelled howitzer €17,70 fl.38,95

226 Dodge WC 54 Ambulance €14,95 fl.32,95

385 Crusader MK I/II €15,40 fl.33,95

## Dragon

6147 7,5 cm leichtgeschütz 40 met fallschirmjagers €18,15 fl.39,95

6114 Sdkfz 2 kettenkrad met Puppchen €28,60 fl.62,95

6133 Sdkfz 184 Ferdinand €43,10 fl.94,95

6149 U.S. Army antitank team €9,05 fl.19,95

6153 German infantry Ukraine 1943 €9,05 fl.19,95

## Alan

0012 Sig 33 German Howitzer €9,05 fl.19,95

0014 Bison II €31,75 fl.69,95

## Legend

0000 M18 Hellcat accessoireset met figuur €45,35 fl.99,95

0000 M10 early version turret €21,30 fl.46,95

## Dynasty

0000 Diverse zeer mooie figuren en bustes vanaf €13,59 fl.29,95

## Plus model

0000 Weer een groot aantal modellen op voorraad waaronder de Skoda kubelwagen

Wij zijn op de beurs Euro Militair weer de nieuwste modellen gaan inkopen voor u.

Deze liggen bij ons in de winkel te koop.

o.a. Cromwell, Accurate Armour, MK35, DES, PSP, en vele andere merken.

Op korte termijn verwachten wij ook weer een grote nieuwe zending van

Elefant, ( alum. lopen en etchings )

Ook van het Italiaanse merk Criel models komen weer de nodige nieuwe kits binnen.

## Openingstijden winkel

Maandag 13.00 – 17.00 uur

Dinsdag gesloten

Woensdag - Donderdag - Vrijdag 10.00 - 12.00 / 13.00 - 17.00 uur

Zaterdag 9.00 - 16.00 uur Donderdag koopavond 18.00 - 20.00 uur

**WWW.SCALE-LINE.COM**

## Lance Guided Missile System Self-Propelled Launcher (SPL) M752 & Missile Round, Tactical GM 52C (Nuclear). door Arne Poirot

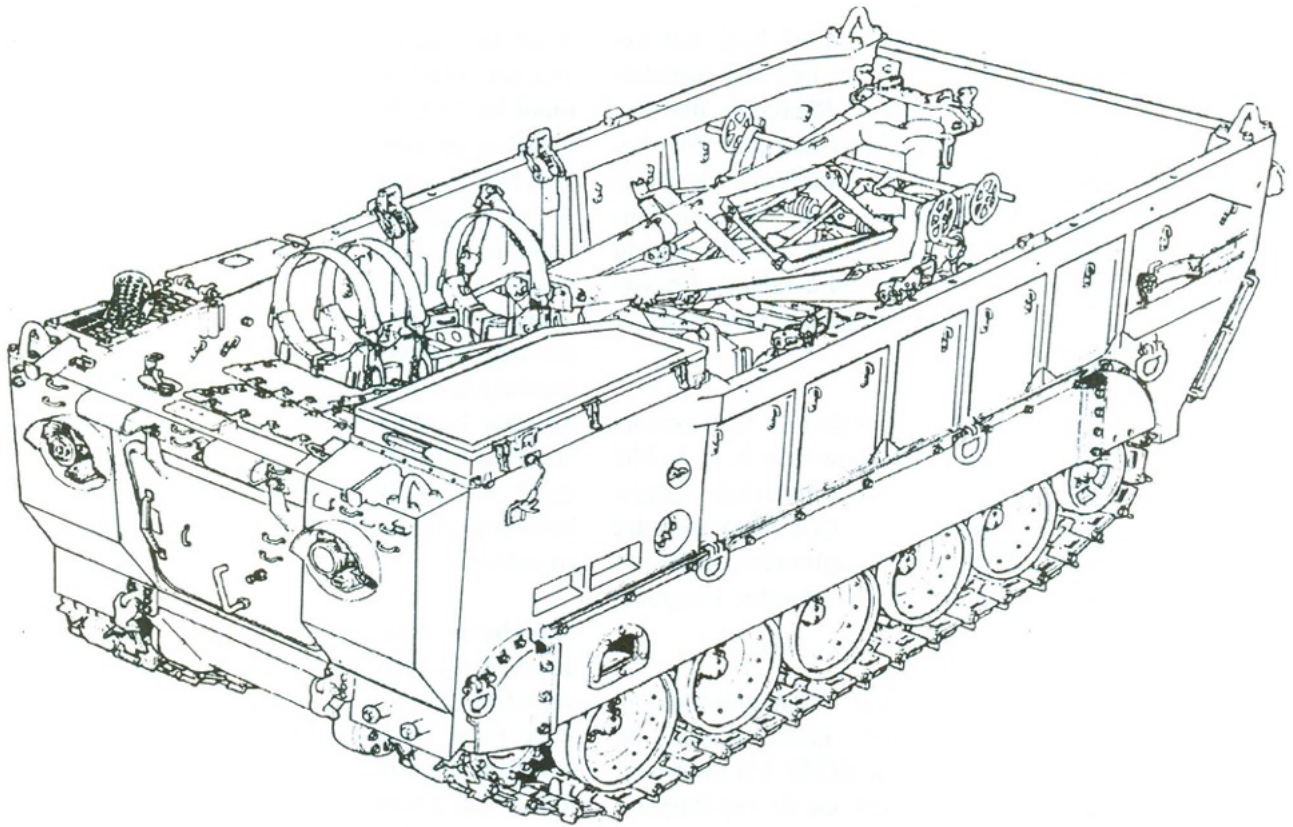
Inmiddels is de dreiging van de koude oorlog al weer ver in de vergetelheid geraakt. Weinigen zullen zich daarom herinneren dat rond het jaar waarin de TWENOT werd opgericht (1976) grote politieke kwesties speelden, zoals de invoering van de neutronengranaat en de versterking van de nucleaire capaciteit van de Landmacht. In 1978 besloot de regering dat de lanceerinrichting Lance ingezet moest kunnen worden voor het afvuren van nucleaire ladingen. In 1979 was daarvoor de 129 Afdeling Veldartillerie "dual capable" opgericht, geschikt voor conventionele en nucleaire taken. Als eerste zichtbaar resultaat van de vredesonderhandelingen (de CVSE akkoorden) werd die eenheid ruim tien jaar later, in 1990, opgeheven. Met het buitengebruik stellen van de Lance werd een dreigend tijdvak afgesloten.



*Het uiteindelijke model van de Lance Guided Missile System*

De geschiedenis van de Lance begint in oktober 1956 met een stafstudie van het Amerikaanse leger naar de opvolger van de Honest John. In november 1962 kreeg "Plan B" formeel de naam "Lance". Hoewel de eerste succesvolle testvlucht in 1965 plaats vond, werd pas in 1970 opdracht gegeven voor de productie van het systeem. In september 1973 werd de eerste eenheid van de US Army (1st Battalion, 333d Field Artillery) in Europa met deze raket uitgerust. Het werden in Europa zes bataljons met samen 36 lanceerinrichtingen. De Lance is verder in gebruik geweest bij Engeland, Duitsland, België, Italië, Israël en Nederland. Een Duitse eenheid vuurde in juni '89 op de schietbaan NAMFI op Kreta de duizendste raket af.

Op 6 juni 1977 maakte de Washington Post bekend dat de nieuwe 'Enhanced Radiation Warhead' (de neutronenbom) van de Lance voornamelijk mensen zou doden en slechts minimale schade aan infrastructuur zou toebrengen. Op 7 april 1978 besloot president Jimmy Carter dit plan te bevroeren. Daarop besloot, op 28 mei 1978, de Nederlandse regering dat de zes Nederlandse Lance's van 129 Afdva een nucleaire capaciteit zouden krijgen. Door ondertekening van het ontwapeningsverdrag CVSE, (november 1990) kon de dreiging worden verminderd. Zelden is een eenheid zo onverwacht opgeheven als 129 Afdva, na het tekenen van dat akkoord. Toen de laatste, roze geschilderde, SPL feestelijk de Johannes Post kazerne verliet werd een markante en gevaarlijke periode afgesloten.



*De Self-propelled Launcher (SPL) M752 met het lanceerplatform (LZL) M740*

Hoewel voorbestemd om in het midden van de jaren tachtig uitgefaseerd te worden, werd het laatste Amerikaanse Lance bataljon pas op 30 juni 1992 in Fort Sill, Oklahoma opgeheven. Het Lance project is uiteindelijk in juli 1995, na 40 jaar, gedemilitariseerd en afgesloten.

**Het raketsysteem Lance** is ontwikkeld voor het afleveren van conventionele en nucleaire ladingen over middellange afstanden (70 respectievelijk 120 kilometer). Het gebruik van voorverpakte raket-brandstof maakte aftanken overbodig en gaf daarmee een korte reactietijd. De raket werd gericht met alle bij de artillerie gebruikelijke technieken en met een brandtijd van 6 seconden omhoog gestuwd. Het lanceerplatform (LZL) M740 was zeer mobiel. Het kon op twee manieren worden vervoerd. Met de mobility kit kon het worden uitgerust met twee wielen, een sleepstang en vier steunpoten, nodig voor de stabiliteit tijdens een lancering. Samen met deze kit werd een aanhanger gevormd, geschikt voor vervoer over de weg en door de lucht. Ook was het mogelijk het platform te plaatsen in de Self-Propelled Launcher (SPL) M752, een lichtgepantserd rupsvoertuig op basis van de M113. Het lanceerplatform kon worden herladen of in de SPL worden geplaatst met de Loader Transporter (LT) M688, een rupsvoertuig met twee reserve raketten en een hijskraan. Als dit voertuig niet beschikbaar

was (bijvoorbeeld bij een luchtmobiele inzet) kon het herladen geschieden met een driepotige hefinrichting.

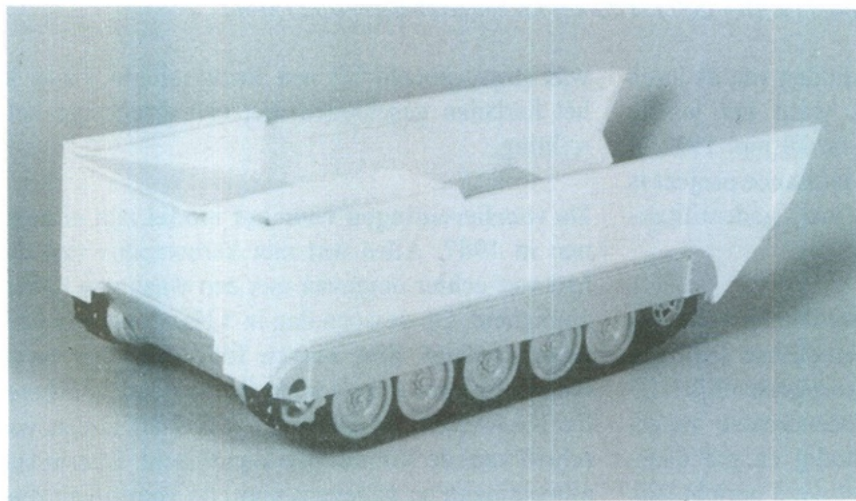
**De voorbereidingen voor het model** zijn al begonnen in 1987. Alles wat met kernwapens van doen had was echter omgeven met een waas van geheimzinnigheid. Op de open dag in 't Harde was de Lance tentoongesteld. Met zestien foto's was het bezoek lucratief geweest en voelde ik me goed voorbereid. De NAAM EN CODELIJST NC 9-80 is een voorschrift van de Koninklijke Landmacht. Daarin staan afbeeldingen en gegevens van alle voertuigen die in de KL in gebruik zijn (geweest). Samen met een model van een M548 (een munitie bevoorradingsvoertuig uit de familie van de M113) vormde dit een degelijke basis voor de maatvoering. De tekeningen konden zo op hoofdlijnen worden gemaakt. Marcel van Hobe maakte al spoedig op de draaibank een raketlichaam en vervolgens ging het geheel voor vele jaren de kast in wegens gebrek aan gedetailleerde en informatie ....

Tijdens een bijeenkomst van de TWENOT in april 2000 verkocht John Janse overtollige boeken uit het Legermuseum. Hiertussen bevond zich de Operators Manual Lance Guided Missile System, ook wel de TM-9-1425-485-10-2 genoemd. En zo kreeg ik driehonderd pagina's met negentig afbeeldingen puur

plezier voor slechts en paar tientjes! Toen het Le-germuseum in november van dat jaar een bezichti-ging van het mobilisatiecomplex Maaldrift (met o.a. een M752!) organiseerde, konden daar de verder be-nodigde vijftig (!) foto's worden gemaakt. De infor-matie werd pas echt compleet toen bleek dat Jan-Willem de Boer als dienstplichtige op dit voertuig heeft gediend. Hij kende nog veel details en leverde mij bovendien enkele internetadressen met infor-matie over het voertuig.

Dat je zonder de volledige gegevens niet verant-word kunt bouwen bleek opnieuw toen ik in de TM ontdekte dat ik de raket ongeveer anderhalve centi-meter te kort had laten maken ... Ook bleek toen dat allerlei accessoires op de foto's ontbraken, zoals het elektronische bedieningssysteem Monitor Program-mer (MP).

**De Bouw van het model** ofwel "Scratchbuilding as only scratchbuilding can be". Zoals gezegd: de M752 heeft iets gemeen met de M548. Uit dit model kwamen dan ook het loopwerk en de rupsbanden. Daarna is alles opgebouwd uit de bekende witte plaat van Evergreen.



*Nog maar net begonnen: de romp met het loopwerk van de M548*

Goed gereedschap is het halve werk. In de loop der jaren heb ik soms de aanschaf uitgesteld vanwege de kosten, meestal honderd of tweehonderd gulden. Nadat je zoiets dan uiteindelijk tóch hebt aange-schaft vraag je je al snel af hoe je het ooit zonder had kunnen doen. Aan de airbrush en het mini boormachientje (met cirkelzaagje) was ik al gewend. Nieuw was voor mij de PUNCH AND DY set. Deze bestaat uit negen kleine staafjes met verschillende diameters (0,6 mm tot 4 mm) waarmee je uit de witte plaat perfecte rondjes kunt stansen. De f 180,- was even een zure appel maar het is toch een echte aanrader.

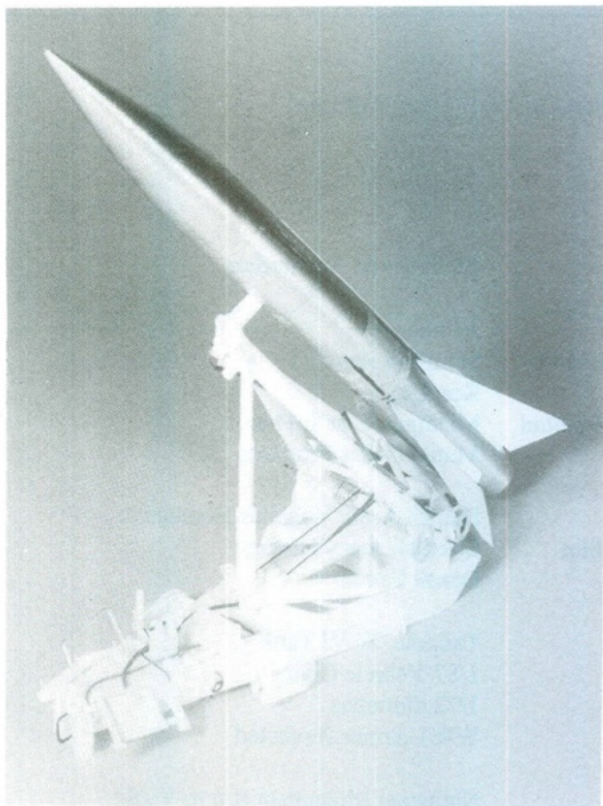
Voor het eerst heb ik uitgebreid gebruik gemaakt van het "blik" van oude tubes. Het is flinterdun en mooi haaks te buigen. Het lijmt gemakkelijk en al-lerlei zaken (smalle strips, raketvleugels etc.) laten zich hier heel precies mee namaken

In het model bleken na een telling ongeveer 1.125 onderdelen verwerkt te zijn. Rond de vijftig daarvan komen uit de doos van de M548, een veelvoud is gemaakt met de PUNCH AND DY set. Vanwege de omvang van het project is het niet doenlijk om een beschrijving te geven van het geheel. Iedere bouwer zal daar bovendien zijn eigen voorkeuren bij heb-ben. Vanwege de vele details is het gebouwd in vier delen die als laatste (geschilderd, gewearthed en beletterd) zijn samengevoegd: voertuig, raket, affuit en cabine.

**Schilderen.** Hoe krijg je het gevoel dat je model ie-der moment kan wegglijden? Een basis van Tamiya's olivedrab XF-62. Ik heb een kiloblik legergroen staan maar zie echt geen verschil tussen de twee. Groen mengen met een beetje wit en het model ver-ticaal (van boven naar beneden) bespuiten om licht-val te benadrukken. Groen met zwart gebruiken om de rand net boven de grond don-kerder te maken. Grote vlakken groen voorzien van een 'wolken-patroon' van groen met een drup-peltje geel. Luchtigjes wat zwart spuiten rond uitstekende delen om de diepte te accentueren. Het gaat bij dit alles om zeer kleine kleurverschillen. Zodra je ze kunt herkennen, zijn ze te zwaar aan-gezet. Een wash (een mengsel van 95% terpentijn en 5% olie-verf uit een tubetje) van gebran-de Sienna met zwart, overmatig aanbrengen met een grote kwast en gelijk daarna weer afdeppen

met een oud T-shirt. Matte lak van de HEMA over het geheel en goed laten drogen. Tenslotte met lichtgrijze olieverf gedrybrushed en weer lang laten drogen. Afwrijfletters en teksten geplaatst van on-dermeer [www.Archertransfers.com](http://www.Archertransfers.com). Ten slotte zijn de achterlichten en koplampen geplaatst: kleine lensjes met een glimmende achterkant. Met Ta-miya's clear red maak je witte lampen doorzichtig rood. Het mooie is dat je echt een lichtpuntje ziet in die lampen!

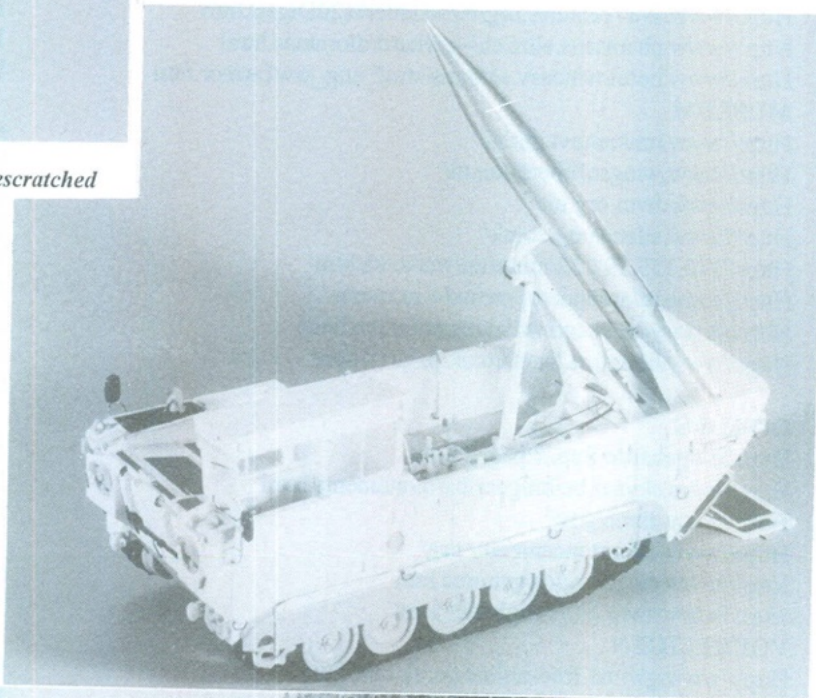
**Fotograferen en documenteren.** Er is al vaak ge-schreven over macrofotografie. Als het niet anders kan gebruik ik twee 'daglichtlampen' van elk 150 watt. Met een diafragma 32 en een statief krijg je een goede foto. Het mooiste blijft toch het fotogra-



*De raket en de lanceerinrichting zijn geheel gescratched*

*Het model, gereed voor het aanbrengen van de eerste verf. Dit vind ik altijd een moeilijk moment omdat je daarna niet meer kunt zien uit hoeveel onderdelen het is gebouwd of zelfs dat het is gescratchbuild.*

*De grijze vlakken bestaan uit dun water-proof schuurpapier dat de ruwe antislip vlakken nabootst. De vlakjes worden eerst op maat geknipt. Het papier van het schuurpapier wordt daarna weggeschuurd tot enkel de lijm en de korrels over zijn. Dit breekbare plaatje wordt met secondenlijm bevestigd.*



*Het kant en klare model*



feren op een tafeltje op een mooie zomerdag. Zoveel mooi licht krijg ik met geen lamp bij een. De foto's heb ik gescand en digitaal bewerkt met het programma Adobe Photo DeLuxe. Hiermee konden de randen van de ondergrond worden geretoucheerd waardoor de overtuigingskracht van de foto's toenam. Een scan van 300 Dpi (dots per inch) is voldoende gedetailleerd om weer via bijvoorbeeld [www.prestoprint.nl](http://www.prestoprint.nl) als echte foto afgedrukt te worden. Nu echter zonder enige onvolkomenheid.

**En als je dan net klaar bent** blijkt dat Hobbyfan er ondertussen (gedeeltelijk) een keurige kit van heeft uitgebracht: Lance SSM & M740LZL Platform, op: <http://pmms.webace.com.au/reviews/vehicles/hf024.htm>. Het betreft de lanceer inrichting met de raket wel te verstaan. De 58 "finely cast resin parts" kosten u dan overigens al meer dan f 300,- maar het scheelt een hoop werk!

Ook deze keer weer een lijst met gevarieerde en boeiende site's. Veel plezier ermee!

**BOUWWERKEN**

[Http://www.stelling-amsterdam.org/index.htm](http://www.stelling-amsterdam.org/index.htm)

**HANDEL**

[Http://www.artitec.nl/](http://www.artitec.nl/)

[Http://www.irregularminiatures.co.uk/6mmRanges/6mmModerns.htm](http://www.irregularminiatures.co.uk/6mmRanges/6mmModerns.htm)

[Http://www.kingkit.co.uk/cat\\_48.htm](http://www.kingkit.co.uk/cat_48.htm)

[Http://www.michtoy.com/MTSCnewSite/vehicles\\_folder/vehicles.html](http://www.michtoy.com/MTSCnewSite/vehicles_folder/vehicles.html)

[Http://www.modelcellar.com/ModelCellarProducts.htm](http://www.modelcellar.com/ModelCellarProducts.htm)

**LEGER**

[Http://www.armyvehicles.dk/centurionarv.htm](http://www.armyvehicles.dk/centurionarv.htm)

[Http://www.mil.se/forband/mss/FTsekt/bta/eng/english/history.htm](http://www.mil.se/forband/mss/FTsekt/bta/eng/english/history.htm)

[Http://www.panser.dk/](http://www.panser.dk/)

**MODELBOUW**

[Http://pmms.webace.com.au/ww1/mbtad.htm](http://pmms.webace.com.au/ww1/mbtad.htm)

[Http://www.1-87vehicles.org/Newsletter%20Digest.htm](http://www.1-87vehicles.org/Newsletter%20Digest.htm)

[Http://www.chemsens.ethz.ch/~gerhard/dioramas.html](http://www.chemsens.ethz.ch/~gerhard/dioramas.html)

[Http://www.hotel.wineasy.se/ipms/stuff\\_eng\\_ww1armor.htm](http://www.hotel.wineasy.se/ipms/stuff_eng_ww1armor.htm)

**MUSEUM**

[Http://www.nmkampvught.nl/](http://www.nmkampvught.nl/)

[Http://www.wingsofliberation.nl/](http://www.wingsofliberation.nl/)

[Http://www.iwm.org.uk/](http://www.iwm.org.uk/)

[Http://www.edencamp.co.uk/](http://www.edencamp.co.uk/)

[Http://140.155.29.222/museum/wepaveh.htm](http://140.155.29.222/museum/wepaveh.htm)

[Http://come.to/ardennen-poteau44-museum](http://come.to/ardennen-poteau44-museum)

[Http://history.serw.com.pl/muzeum/index.html](http://history.serw.com.pl/muzeum/index.html)

[Http://www.lerenfort.fsnet.co.uk/page18.html](http://www.lerenfort.fsnet.co.uk/page18.html)

**ORLOG**

[Http://bulgebattle.free.fr/page2.html](http://bulgebattle.free.fr/page2.html)

[Http://users.skynet.be/bulgecriba/monuments.html](http://users.skynet.be/bulgecriba/monuments.html)

[Http://www.abmc.gov/](http://www.abmc.gov/)

[Http://www.arlingtoncemetery.org/](http://www.arlingtoncemetery.org/)

[Http://www.cwgc.org/cwgchome.htm](http://www.cwgc.org/cwgchome.htm)

[Http://www.vwip.org/vwiphome.html](http://www.vwip.org/vwiphome.html)

**VOERTUIGEN**

[Http://www.gwim2.free-online.co.uk/mhf.htm](http://www.gwim2.free-online.co.uk/mhf.htm)

[Http://www.geocities.com/spoelstra.geo/m-h/](http://www.geocities.com/spoelstra.geo/m-h/)

[Http://british-forces.com/fkac/vehicles/armvehindex.html](http://british-forces.com/fkac/vehicles/armvehindex.html)

[Http://home.hetnet.nl/~ec-lady/](http://home.hetnet.nl/~ec-lady/)

[Http://home01.wxs.nl/~whitestar/](http://home01.wxs.nl/~whitestar/)

[Http://idex.janes.com/idex\\_imagery03.shtml](http://idex.janes.com/idex_imagery03.shtml)

[Http://members.aol.com/AVZthoddie/leoparden.htm](http://members.aol.com/AVZthoddie/leoparden.htm)

[Http://members.home.nl/pitcoal-engineers/index\\_geschiedenis.htm](http://members.home.nl/pitcoal-engineers/index_geschiedenis.htm)

[Http://members.tripod.com/~fingolfen/index.html](http://members.tripod.com/~fingolfen/index.html)

[Http://tanks.50megs.com/tanks.html](http://tanks.50megs.com/tanks.html)

[Http://www.ktr.nl/](http://www.ktr.nl/)

[Http://www.multimania.com/manuel57/novion-porcien.html](http://www.multimania.com/manuel57/novion-porcien.html)

[Http://www.wargamer.com/cm/afv.asp](http://www.wargamer.com/cm/afv.asp)

Stelling van Amsterdam

Artitec

6mm Moderns

Kingkit

Michigan Toy Soldier

Model Cellar Products

Danish Army Vehicles Homepage

Swedish Army History

Dansk Panser

Tadpole WWI Tank

1/87 Vehicle Club

1/72 dioramas

WW1 Armor Revisited

Nationaal Monument Kamp Vught

Wings of Liberation

Imperial War Museum

EDEN CAMP Modern History Theme Museum

Weaponry and Vehicles at IAD Museum

Ardennen Poteau '44 Museum

Muzeum Wojska Polskiego w Forcie IX

Motor und Technikmuseum at Bad

Oeynhausen.

Battle of the Bulge-allerlei

Monuments of Liberation and Battle of the Bulge

American Battle Monuments Commission

Arlington National Cemetery

Commonwealth War Graves Commission

Vietnam War Internet Project

Gordon's Vehicle Pages

Marmon-Herrington

British Army: Armour and Vehicles

Eelco's Dodge WC51

White Star Military Vehicles

IDEX 2001

Thoddies Leopard-site

Pit-Coal Engineers

Technical Virtue

Tanks

Keep Them Rolling

Sherman M4A1-foto's

AFV Database

Mail me voor de complete lijst:



**Bert van der Velden**

## NIEUWE LEDEN

M.J.J. BUYS, [redacted]; F. BUWALDA, [redacted]  
 email: [redacted]; P. HULSBOSCH, [redacted]  
 email: [redacted]; R. JONGEJANS, [redacted]; J.  
 van KOOY, [redacted]; P.J.D. KLEIN, [redacted]  
 email: [redacted]; E. van MIERLO, [redacted]  
 email: [redacted]; M. MOLENKAMP, [redacted]  
 email: [redacted]; D. NOORDBRUIS, [redacted]; K. van  
 NUS, [redacted]; S. POST, [redacted]  
 K.M.T. RURUP, [redacted]; email: [redacted]  
 R. SCHOTANUS, [redacted]; R.R. SCHUIJFF, [redacted]  
 P. van der SALM, [redacted]  
 email: [redacted]; W. SCHWABE, [redacted]; H.L.  
 SIKKEMA, [redacted]; email: [redacted]; S. SLOTS,  
 email: [redacted]; M.A. van der TORRE,  
 email: [redacted]; R. VERKUIJL,  
 email: [redacted]

Welkom bij TWENOT!

NB: Ledenlijsten zijn op aanvraag verkrijgbaar. Stuur een kaartje naar Kees Blijleven, [redacted]  
 [redacted] De lijst wordt met de eerst volgende TANK toegestuurd. Hij kan ook per email worden gestuurd.  
 Stuur een mailtje naar [redacted] en hij komt naar je toe.

## TMB Postorder Bookshop

**DER PANZERKAMPFWAGEN 35 (t).** De door Skoda gebouwde Pz Kpfw 35(t) werd intensief door de Duitse Wehrmacht ingezet. Dit prachtige standaardwerk behandelt de ontwikkeling, fabricage en gebruik van deze tank en z'n varianten. Unieke foto's, details en kleurenschema's. Veel informatie voor modelbouwers! 220 blz, 29,5 x 21 cm, 380 z/w- en 60 kleurenfoto's, hele tekst in het Duits + Engels  
 Bestelcode: **PZK35** f 107,- / 1959 BF

**KRAFTFAHRZEUGE UND PANZER.** Duitse militaire wiel- en rupsvoertuigen uit de periode 1900 tot 1982 (16e, bijgewerkte druk). Meer dan duizend foto's en uitgebreide technische gegevens. Zeer goed naslagwerk! 664 blz, 17,5 x 24,5 cm, 1228 foto's, Duits  
 Bestelcode: **KFZPAN** f 92,50 / 1693 BF

**RAD- UND KETTENFAHRZEUGE DER BUNDESWEHR in den 90er Jahren.** Rijk geïllustreerd overzicht van al het moderne rups- en wielmaterieel van de Bundeswehr. 320 blz, 23 x 26,5 cm, 350 z/w- en 20 kleurenfoto's, Duits. Bestelcode: **BW90** f 92,50 / 1693 BF

### SPIELBERGER - SERIE

De 16-delige serie van Walther Spielberger is wereldberoemd. Deze standaardwerken geven een schat aan informatie over de voertuigen van de Duitse Reichswehr en Wehrmacht. U kunt ze bij de TMB Bookshop aanschaffen tegen voordelige prijzen:

- |                                                               |                   |
|---------------------------------------------------------------|-------------------|
| 1) Leopard 1 und 2                                            | f 107,- / 1959 BF |
| 2) Pz. Kpfw. I und II                                         | f 85,- / 1556 BF  |
| 3) Pz. Kpfw. III                                              | f 85,- / 1556 BF  |
| 4) Gepanzerten Radfahrzeuge des deutschen Heeres 1905-1945    | f 96,- / 1757 BF  |
| 5) Pz. Kpfw. IV                                               | f 96,- / 1757 BF  |
| 6) Halbketten-Fahrzeuge des deutschen Heeres 1909-1945        | f 85,- / 1556 BF  |
| 7) Pz. Kpfw. Tiger                                            | f 96,- / 1757 BF  |
| 8) Der Pz. Kpfw. Panther                                      | f 85,- / 1556 BF  |
| 9) Spezial-Panzerfahrzeuge des deutschen Heeres               | f 96,- / 1757 BF  |
| 10) Rad- und Vollketten-Zugmaschinen des deutschen Heeres     | f 96,- / 1757 BF  |
| 11) Die Pz. Kpfw. 35(t) und 38 (T) und ihre Abarten 1920-1945 | f 107,- / 1959 BF |
| 12) Beute-Kraftfahrzeuge und -Panzer der deutschen Wehrmacht  | f 96,- / 1757 BF  |
| 13) Sturmgeschütze - Entwicklung und Fertigung der sPak       | f 96,- / 1757 BF  |
| 14) Leichte Jagdpanzer                                        | f 96,- / 1757 BF  |
| 15) Schwere Jagdpanzer                                        | f 96,- / 1757 BF  |
| 16) Kampfpanzer der NVA                                       | f 96,- / 1757 BF  |

Bestelcode: **SPIEL** + het boeknummer, dus SPIEL1, SPIEL2, enz.



**DIE LANDSTREITKRÄFTE DER NVA.** Standaardwerk over het materieel de NVA, de landmacht van de DDR. Veel aandacht voor de voertuigen: tanks, geschut, geniematerieel, raketlanceerders, amphibieën en trucks. Veel actiefoto's. Aanbevolen! 192 blz, 27 x 24 cm, 97 z/w- en 44 kleurenfoto's, Duits  
 Bestelcode: **NVA** f 76,- / 1391 BF

**50 ANS DE VEHICULES MILITAIRES EN FRANCE (2).** Franse legervoertuigen, o.a. wreckers, tanktransporters, artillerietrekkers, geniematerieel, tankwagens en radiovoertuigen. 92 blz, 31 x 23,5 cm, 450 z/w- en 50 kleurenfoto's, Frans. Code: **MILF2** f 112,50 / 2059 BF

### BESTELLEN IS EENVOUDIG:

Maak het betreffende bedrag met vermelding van de bestelcode(s) over op één van onderstaande rekeningen:

**Nederland:** Rabobank 1605.02.047 of Postbank 1304466

**België:** prk 000-1497205-10

**t.n.v. Johan van Loon** te Rumst. Vermeldt bij telebankieren of girotel a.u.b. ook uw postcode en huisnummer. Wij sturen U het bestelde zo snel mogelijk per post toe.

Prijzen geldig in Nederland en België, incl. BTW, porto en een stevige, beschermende verpakking. Op alle boeken omruilgarantie bij fabricagefouten. Levertijd 2-3 weken na uw overschrijving (afhankelijk van de verwerkingssnelheid van de bank). Wijzigingen voorbehouden

Transmobiel Belgium,  
 Van der Taelenstraat 40 A, B-2840 Rumst  
 telefoon: 00-32-3-288 96 40  
 E-mail: jvanloon@pandora.be

Surf naar [www.transmobiel.com](http://www.transmobiel.com) ! U vindt hier onze complete catalogus.

Het toeval wil dat ik toevallig geen schrijver ben, maar toch het model dat ik (met succes) gebouwd heb, met de nodige technische documenten onder de aandacht van de lezer wil brengen. Misschien is het toeval dat het model is ontstaan in een reeks van jaren, vooraf niet wetende dat het ooit door mijn handen zou ontstaan.

Deze wel wat vreemde inleiding voor een modelbouwverhaal, dat geschreven is door een modelbouwer, is wel de reden dat heden is teruggeblikt op een jaren geleden bij toeval ontdekt hobbyboekje uit de 1953, met de naam "HANDIG BEKEKEN".



Dit waren voor mij (toen 11 jaar) de nog onbezorgde kinderjaren, waarin ook al ijverig hamer en spijkers werden gehanteerd. Een van de onderwerpen in dit boekje (zie volgende pagina) maakte zoveel indruk dat het met behulp van de welbekende figuurzaagbeugel, handboor, spijkers en het nodige afval triplex (theekisten!!) werd nagemaakt. Het resultaat mag heden ten dage nog steeds worden gezien. Het model is nog steeds in mijn bezit en wordt met de nodige zorg gekoesterd (zie foto).



De destijds gebouwde DAF YA328

Terugkerend naar de inleiding van dit artikel, de lezer gaat vermoedelijk al beseffen dat toeval kan ontspruiten uit toevalligheden of andersom, hetgeen zeker duidelijk zal zijn aan het eind van dit artikel. Dit alles heeft te maken met de ontwikkeling van een terreinvoertuig, de DAF YA328, voor de bekenden onder ons de 'Dikke DAF', welke destijds mede door de zogenoemde Marshall hulp het levenslicht zag.

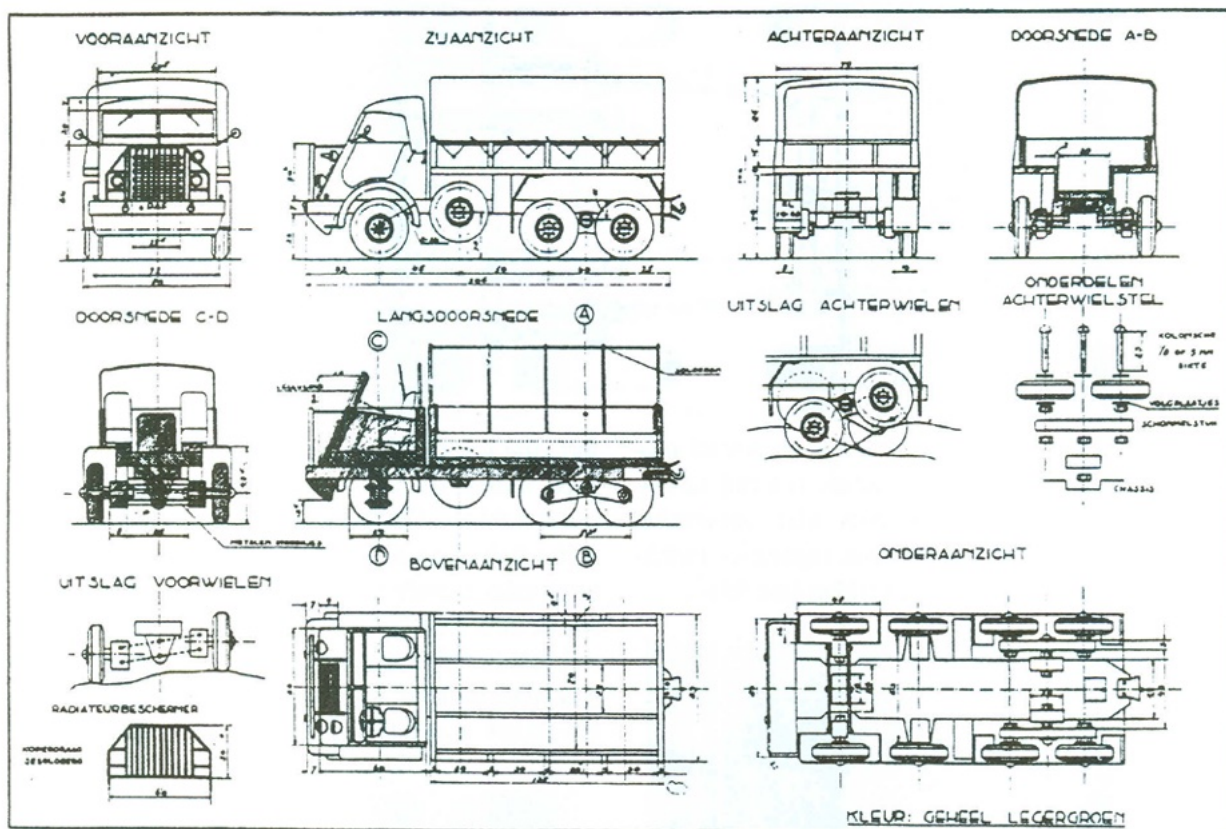
Betekenis van de afkorting:

- . DAF: Van Doorne's Automobielfabriek Fabriek N.V.
- . Y: militair voertuig
- . A: truck
- . 3: 3 ton laadvermogen
- . 2: ontwerp nummer
- . 8: aantal functionele wielen

Jaren later tijdens het vervullen van mijn militaire dienstplicht bij de Technische Dienst t.b.v. derde echelons onderhoud van zware wielvoertuigen, had ik een intensief contact met de YA-328, wat de nodige technische kennis over dit wel bijzondere voertuig heeft opgeleverd en nu dus zeer nuttig is gebleken (je houdt iets over van je diensttijd!)

In die jaren is ook min of meer het plan ontstaan om misschien ooit nog eens een Dikke DAF te gaan bouwen, met dezelfde aandrijftechniek en eigenschappen als de echte YA328. Jaren heeft dit plan in de bekende ijskast gelegen, hoewel er toch te hooi en te gras gegevens werden verzameld voor als het plan ooit nog eens daadwerkelijk, op afstand bestuurbaar en in de schaal 1: 12, tot uitvoering zou komen.

Toen de plannen meer en meer definitieve vormen gingen aannemen werd in 1994 de DAF fabriek in



De bouwtekening van de DAF YA328, 1953

Eindhoven aangeschreven, met het verzoek om gegevens welk van nut zijn voor het welslagen van een schaalmodel. Echter, grote ontsteltenis of hilariteit zo u wilt, het keurige antwoord dat weken later van DAF Eindhoven werd ontvangen luidde in het kort als volgt: "in verband met het dienstgeheim kunnen we niet op uw verzoek ingaan".

Een andere ervaring/anedkote ongeveer in dezelfde tijd werd in een advertentie in een dagblad kenbaar gemaakt dat "Domeinen" een openbare verkoping hield (per inschrijving) van de diverse soorten overvloedige voertuigen. De gelegenheid deed zich voor om eens te gaan neuzen en ja, voetbalvelden vol met in het bekende gelid geplaatste voertuigen, waaronder een DAF YA328, die verkocht werd voor een miniem bedrag.

#### Kavel 141

Vrachtauto, merk DAF, type YA-328.

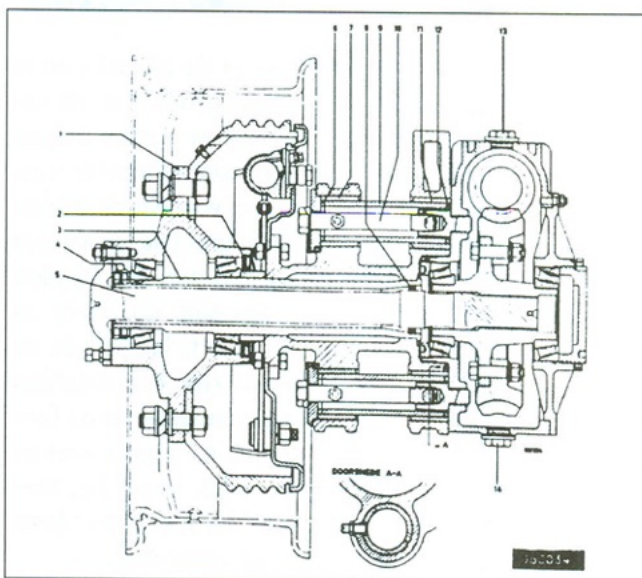
Kenteken KL-18-17, bouwjaar 1953, chassis nr. 5091.

Geen kentekenbewijs aanwezig, geen sleutels aanwezig.

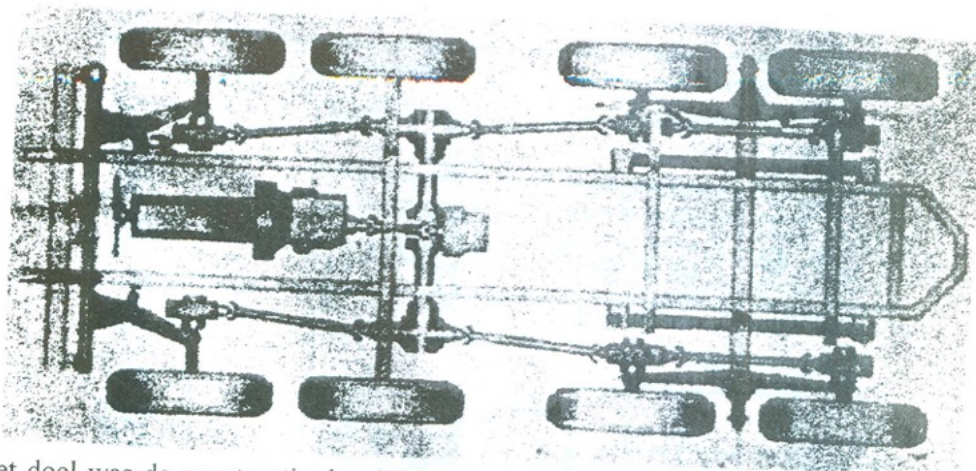
Prijs f1100,- (1996)

Maar het bloed kruipt waar het niet gaan kan en inmiddels was een kennissenkring opgebouwd van diverse modelbouwers, die ook zo het een en ander weten. Ook werd en wordt als deelnemer aan de nodige beurzen deelgenomen, waarna het zogenaamde "dienstgeheim" door het navragen bij diverse mo-

delbouwers als snel werd achterhaald. Zie bijvoorbeeld onderstaande afbeelding, waar de doorsnede van de achterwielnaaf tot op het kleinste detail uit de doeken wordt gedaan.



Nu een en ander definitieve vormen leek te gaan aannemen werd in gedachten naar het punt gezocht dat, constructief en vanwege de beperkte middelen, de meeste problemen zou opleveren. Na menig uurtje denken en overdenken was de conclusie dat dit de totale zeswielaandrijving met één differentieel zou zijn. Zie de afbeelding op de volgende pagina.



Het doel was de constructie degelijk en zoveel mogelijk gelijk te maken aan de echte, waarbij de optredende krachten in het terrein niet onderschat moesten worden en er niet te vaak reparaties mochten ontstaan na intensief terrein rijden (zie foto).

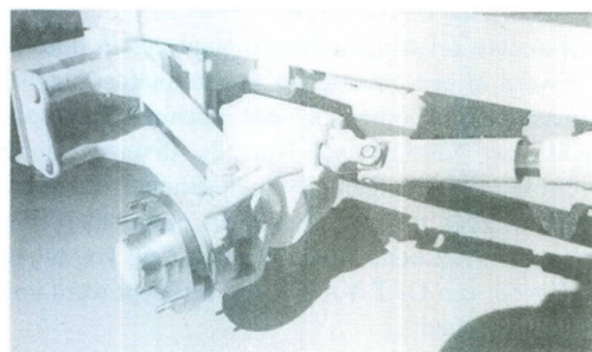
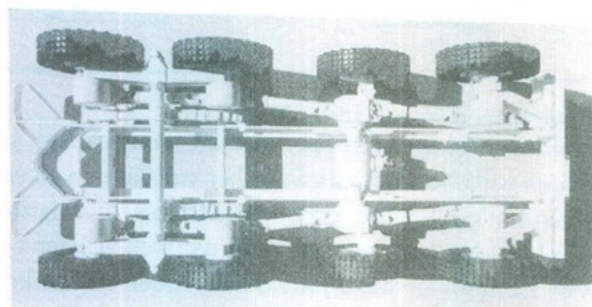


Het probleem zit hem namelijk in de afmetingen in de schaal 1:12 van de totale aandrijflijn. Een en ander moet voldoende sterk zijn en de verhoudingen ten opzichte van de echte mogen niet of slechts weinig uit de pas lopen. De conclusie was dat de wormwieloverbrenging mogelijk het grootste probleem werd, en wel om de volgende redenen. Ze zouden van zeer goede kwaliteit moeten zijn, dus sterk en klein van afmeting, en wat ook zeer belangrijk is, ze mogen in géén geval *zelfremmend* zijn. Een redelijke prijs zou daarbij ook als prettig worden ervaren (zes maal + een reserve set, ze werden na ijverig zoeken eindelijk gevonden). Ter informatie, vanaf het moment dat het een en ander definitief zou gaan plaats vinden was er inmiddels drie jaar verstreken.

Nadat de diverse details en overige componenten op papier verder waren uitgewerkt werd gestart met het chassis. Dit is samengesteld uit aluminium hoekprofiel, in plaats van kokerprofiel zoals in het echt. Dit omdat de verbindingen van de diverse onderdelen dan zo eenvoudig mogelijk konden blijven. Dwars over het chassis zijn drie dwarsbalken geplaatst, twee ter plaatse van de achterwielen, in verband met

de aanslagen en begrenzing indien de wielen te ver uitslaan. Dit om schade aan de draaipunten en/of het klemlopen van de wielen te voorkomen. De derde dwarsbalk is voor de bevestiging van de reserve- c.q. steunwielen. Het

doel van deze wielen, die vrij draaiend zijn, is dat zij op de grond komen indien de voor- of achterwielen geen grond meer hebben. Dit heeft tevens het voordeel dat het differentieel en de aandrijflijn zijn afgeschermd zijn (zie onderstaande foto's). Mocht het voertuig onverhoopt toch vast komen te zitten en zijn er geen andere hulpmiddelen aanwezig, dan is de remedie "neem een steunwiel los, begraaf het met de lierkabel eraan bevestigd in een diepe kuil en hij trekt zich zelf los".



Overigens is de achterwielophanging van het model conventioneel, met uitzondering van de balansen. De bladveren zijn nagebootst door middel van verenstaal (waarmee pakkisten worden dicht gebonden) en voorzien van kunststof stropen.

De voortrein is een geheel complete unit, die in zijn geheel afgenomen en/of aangebracht kan worden aan het chassis. In werkelijkheid worden de voorwielen afgeveerd middels torsiestaven. Dit moest en zou in het model ook zo functioneren, maar dit bleek bij een proefopstelling al snel een illusie te zijn. En

wel om de simpele reden dat de beschikbare lengte in de voortrein ten behoeve van de torsietaaf te klein was, dit in combinatie met belasting en veerweg van de voorwielen. De soldeerverbinding (zilversoldeer) brak telkens af en dus moest er een andere oplossing komen. Hier ontstond lichte paniek want het moest min of meer gelijk zijn aan de echte. Gelukkig diende zich een helder moment aan nadat de huiskamerklok zijn gongslag liet horen. De gong werkt namelijk volgens het principe van verenstalen staven, waartegen een hamer slaat. Hierop verder bordurend ontstond de volgende uitvoering: verenstalen staaf met de juiste diameter in de lengte van het chassis geplaatst, met aan het ene eind een verplaatsbare bevestiging welke aan de langsdrager van het chassis werd vastgemaakt en aan het andere eind een bevestiging door middel van een hefboomenstelsel, dat aan de twee scharnierpunten van de twee voorwieldraagarmen is bevestigd (zie beide foto's op de vorige pagina).

Deze constructie is zowel links als rechts uitgevoerd en werkt perfect. Tevens heeft hij het voordeel dat door middel van de verplaatsbare bevestiging (aan het chassis) de veerspanning nagesteld kan worden. De voorwieldraagarmen (vier stuks) en de balansen van de achterwielen (ook vier stuks) zijn opgebouwd door het in de juiste vorm brengen van messing U-profiel met de nodige messing strip erin en eraan

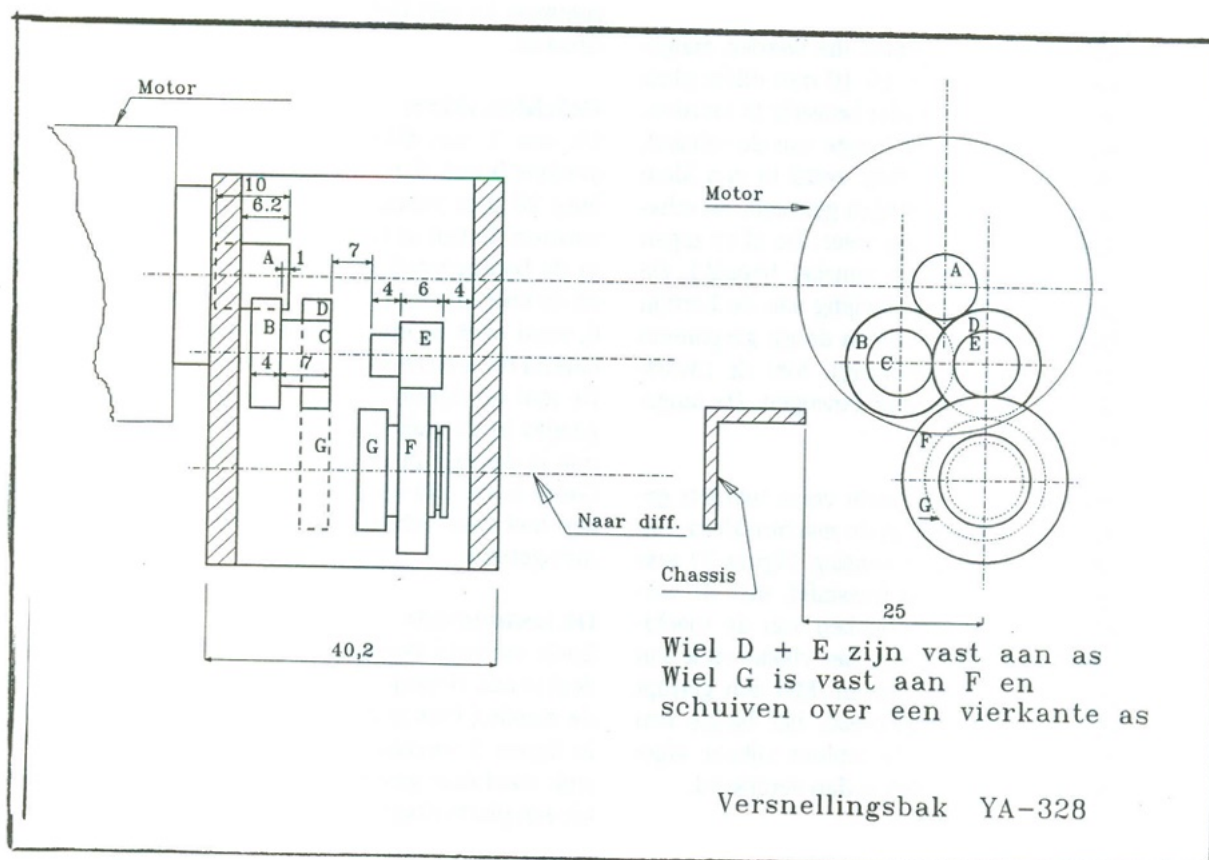
gesoldeerd (door middel van zilversoldeer).

De voorbumper heeft uiteraard ook de bekende sleepogen, met onder de voorbumper de beschermplaat welk in ruw terrein de voortrein beschermt

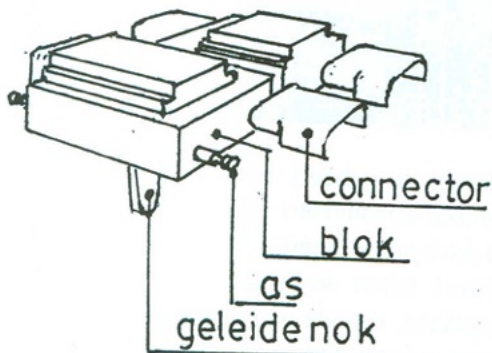


Het rijden gebeurt met een elektromotor, die 6 volt stroom consumeert. Het is een gangbare standaard elektromotor zonder vertraging of iets dergelijks. Direct achter de motor is een twee versnellingsbak geplaatst, met de nodige tandwielen en het schakelmechanisme. Dit om in de eerste versnelling in het terrein voldoende trekkracht te hebben plus een realistische snelheid en in de tweede versnelling op verharde grond eveneens een gebruikelijke snelheid (zie onderstaande schets.). De tweede versnelling wordt ingeschakeld door middel van een standaard servo, welk in de eerste versnelling in ruststand staat en geactiveerd wordt wanneer de tweede versnelling wordt ingeschakeld. Het sturen van de voorwielen gebeurt met een servo die voldoende kracht heeft omdat het sturen in losse grond nu eenmaal de nodige energie vereist.

*Wordt vervolgd*



De rupsband type YPR765 band bestaat in het origineel uit schakels, gietstukken met ingezette rubber loopblokken en twee assen (ingevulcaniseerd), verbonden met twee connectors per schakel. Deze connectors zijn ook gegoten.



Voor een model in schaal 1:10 is deze opbouw niet uitvoerbaar. Daarom is de volgende oplossing gekozen:

- De schakels zijn gemaakt van hard, zwart plastic.
- De asjes zijn gedraaid uit zilverstaal met een diameter van 2 mm. De connectors zijn uit twee delen in elkaar gesoldeerd.
- Voor de blokvormige stukken van de gebruikte mallen werd een vrij harde plastic soort gebruikt. Metaal of zelfs hard hout zijn vaak ook toe te passen.

De bouw verliep als volgt:

## Schakel

Uitgegaan werd van stroken plastic die werden aangeschaft. De leverancier had deze uit 10 mm dikke plaat gezaagd en ze hoefden niet verder bewerkt te worden. De breedte van de staaf was de lengte van de schakel, gemeten in de rijrichting. De staaf werd in een klem gespannen om in stukken te worden gezaagd, de schakels. Figuur 1 geeft de opstelling weer. De af te zagen lengte werd door de instelbare aanslag bepaald. De staaf staat tijdens het zagen evenwijdig aan de hartlijn van de draaibank. In de spil was een doorn gespannen met erop een schijffrees (cirkelzaag). Met de dwarslede werd de zaag door de staaf bewogen. De langslede was vastgezet.

De blokjes moesten nu in de juiste vorm worden gefreesd. Dit gebeurde, geklemd in de machineklem, onder een verticale freesspil. Een aanslag (figuur 2) was geplaatst naast de klem op de freestafel, met de verstelbare aanslagpen tussen de bekken van de machineklem. De eerste bewerking was het vlakke stuk aan de korte zijde van de schakel frezen. Met een getrapte slagmesje werd een zijkant gefreesd, het blokje een halve slag gedraaid en dan de andere zijkant afgevoerd. Een symmetrische schakel is dan verzekerd.

De bewerking van de schakel aan de kopvlakzijde was het boren van de twee asgaten (diameter 2,1 mm). Hiervoor was een boormal (figuur 3) vervaardigd en ingespannen in de beitelhouder. De korte zijde van de schakel haaks op de as van de bank. Met de boorkop in de spil werd een gat geboord (bewegen met de slede). Het blokje een halve slag gekeerd en het tweede gat geboord. De dwarslede was tijdens het boren vastgezet. Op deze wijze werd bereikt dat de gaten op dezelfde afstand en evenwijdig werden geboord (zijn de gaten niet evenwijdig dan is de gemonteerde band niet recht maar gebogen en onbruikbaar).

De laatste freesbewerking was de groef in het vlak waar de loopwielen over rollen en waarin de geleidenok in komt te passen. Dit werd weer uitgevoerd, opgespannen in de machineklem. De groef is 1 mm diep en 6 mm breed.

## De assen

Afgestoken van zilverstaal (figuur 4). Zoals in een tip in De Modelbouwer werd vermeld, had ik achter de spil een dunne plastic buis ergens aan bevestigd (zoals het daar goed uitkwam), zodat het uitstekende einde niet kon rondslingeren. Eerst 1 mm van het einde een groefje draaien, lang 1,5 mm en diep 0,25 mm. Staf doorschuiven tegen een aanslag aan de beitelhouder en as afsteken.

Als het benodigde aantal asjes zo is bewerkt weer inspannen en aan het andere einde een tweede groefje draaien.

## Geleidenokken

Uit een 1 mm dikke zacht aluminium plaat werden stroken breed 6 mm geknipt, deze weer in stukken lang 28 mm geknipt, die daarna dubbel werden gevouwen. In een in figuur 5 weergegeven mal, geplaatst in de bankschroef, werd een gevouwen stuk geklemd en de vrije einden omgetikt. In de volgende mal, figuur 6, werd eerst de ene kant van de nok schuin gevijld en daarna de andere kant, zodat een tapse nok ontstond. De mal uit figuur 7 is de boormal waarin de schroefgaten in de nok en de schakel werden geboord. De nok is daartoe in de groef van de schakel geschoven. Gaten in de nok werden daarna verzonken en de nokken met twee schroefjes vastgezet. De schakel is hiermee gereed.

## De connectors

Zoals vermeld bestaan deze uit twee delen. Het ene deel is een ringetje dat 5 mm lang, uit een uitgegloeide messing buis gestoken werd. De aanslag hiervoor is in figuur 8 weergegeven. Met een uit een 2 mm dik stuk staalplaat gevijld doorn werd de ring uitgerekt tot een platte ring (figuur 9).

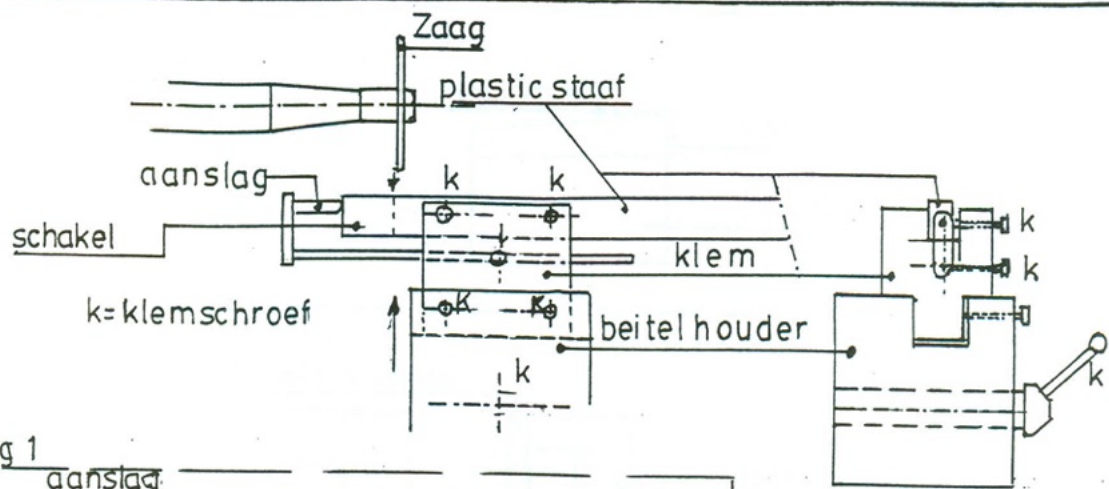


Fig 1

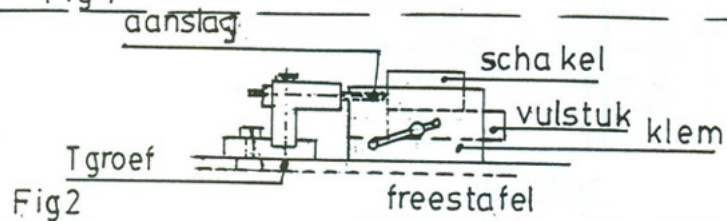
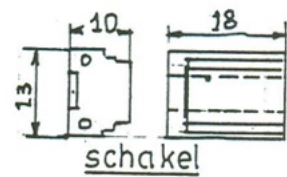


Fig 2



s = schakel

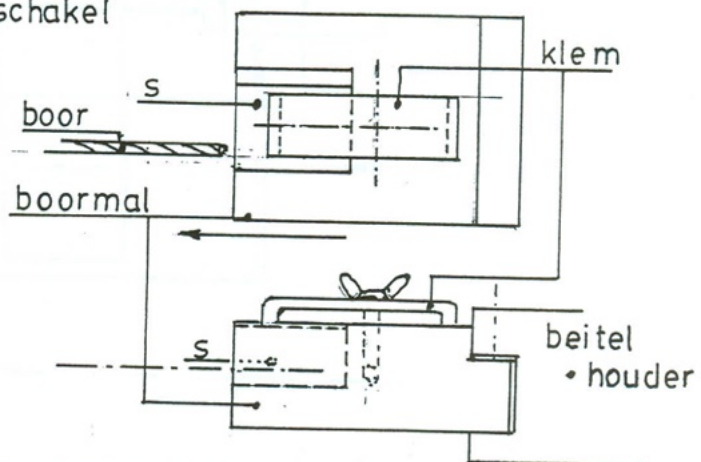


Fig 3

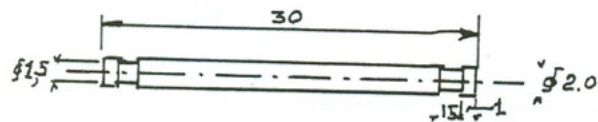


Fig 4

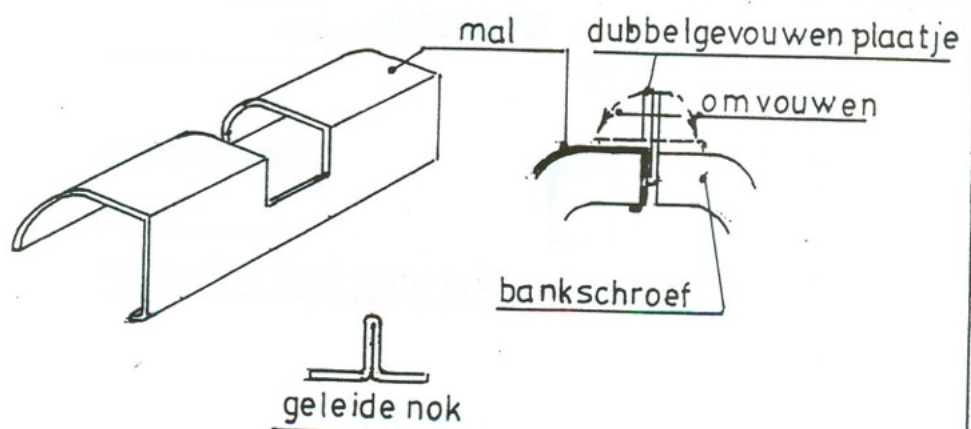


Fig 5

Fig 6

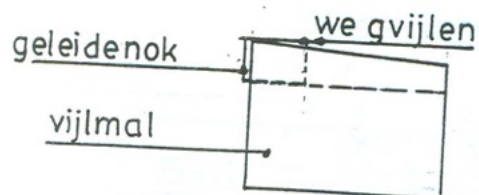


Fig 7

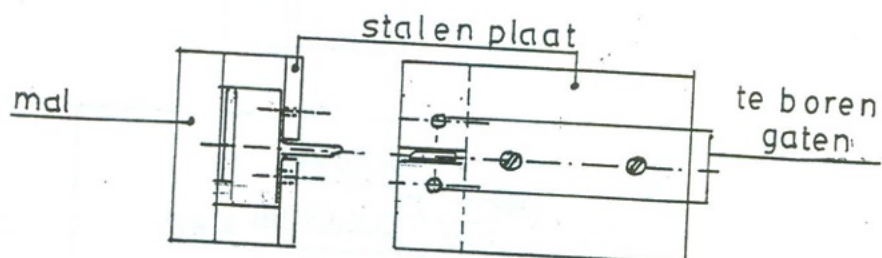


Fig 8

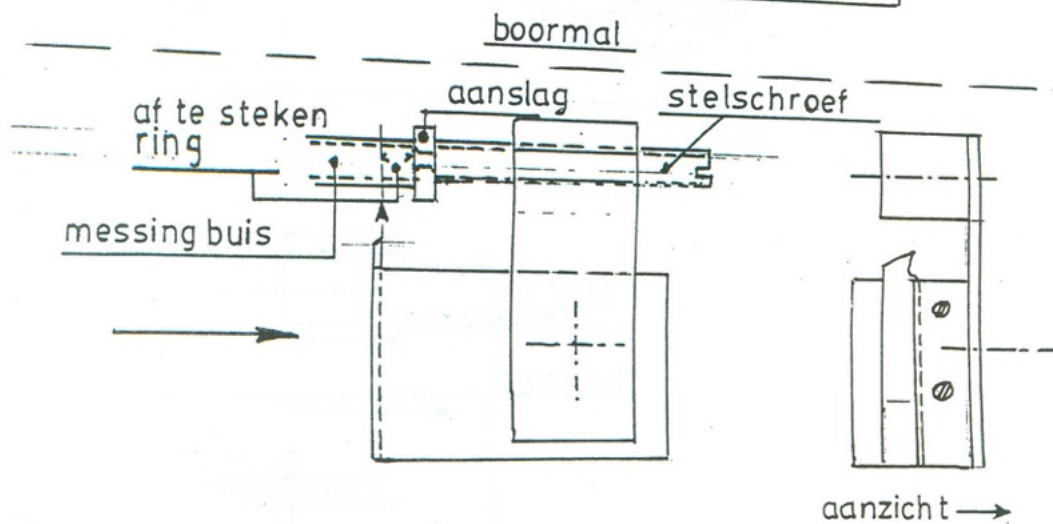


Fig 9

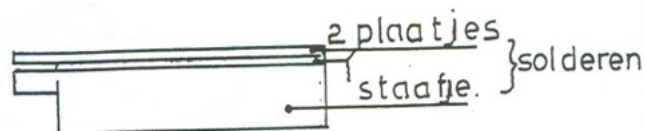
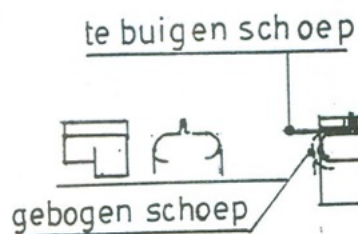
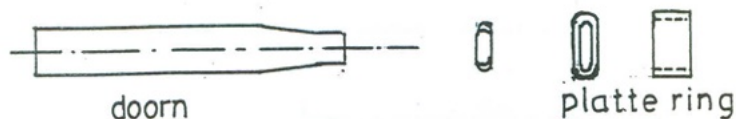


Fig 10



## De schoep

Deze (het voertuig is amfibisch) is gevouwen uit een strookje blik. Strook breed 10 mm uit een plaat knippen. Deze in stukjes lang 20 mm knippen en dubbelvouwen. Daarna werden deze stukjes op dezelfde wijze als bij de geleidenokken in een mal in de bankschroef geklemd en de vrije einden omgetikt.

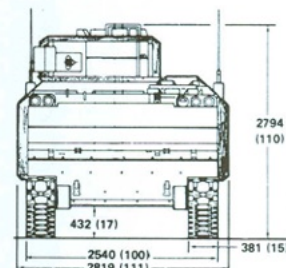
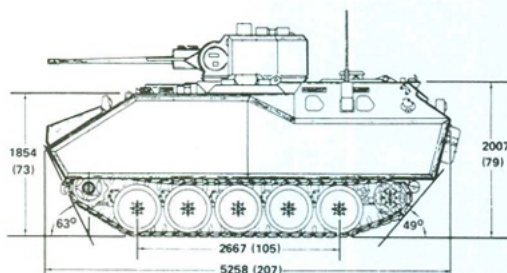
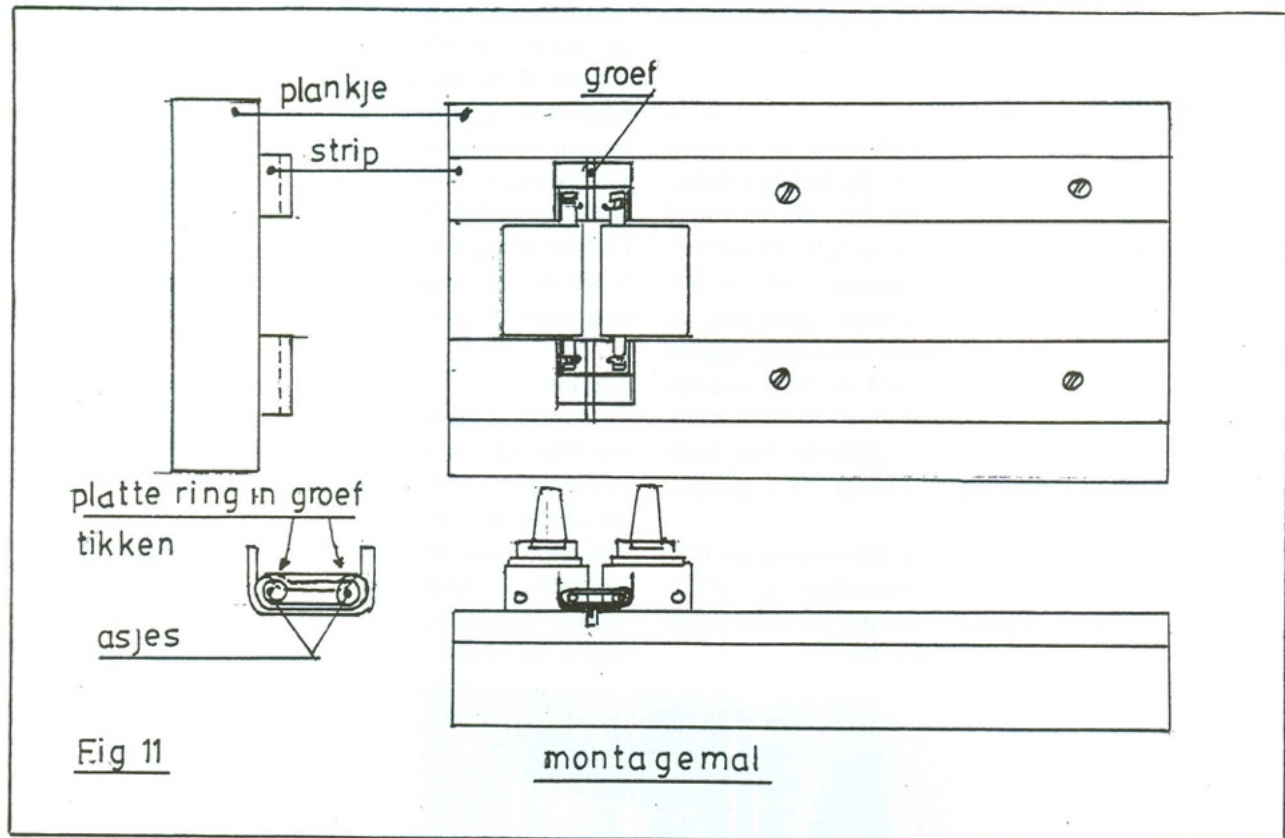
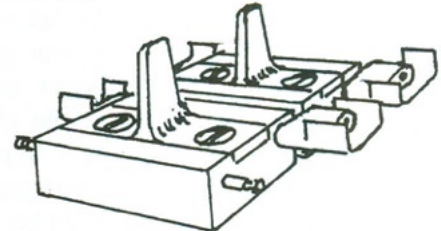
In de mal van figuur 10 kan het halffabrikaat van de schoep worden geschoven. De schoep is dan meteen gecentreerd. De einden van de nu nog vlakke schoep werden nu omgeslagen in de gewenste vorm. De laatste bewerking was het platte ringetje in de schoep schuiven en vast solderen.

## Monteren van de band

Hiervoor werd de mal van figuur 11 gebruikt. Asjes in twee schakels steken en tussen de stalen stroken leggen. Aan beide zijden een connector over de aseinden schuiven. De randjes in de groeven leggen en met een

schroevendraaier werden daarna de platte ringetjes van de beide connectors in de groeven van de asjes getikt. Deze bewerking herhalen totdat de band de vereiste lengte heeft.

De banden hebben 64 schakels per stuk. Er waren dus nodig: 128 schakels, 256 asjes en 256 connectors (plus een aantal als reserve). Het was een hele klus, maar wel de moeite waard. Hoe beter de band op schaal is (er is hier en daar iets vereenvoudigd), hoe beter ook het complete model is.



## Landmacht herziert haar behoefte aan zware vrachtwagens

De Koninklijke Landmacht heeft minder zware vrachtwagens nodig dan aanvankelijk was gedacht. Ging men in eind 1998 nog uit van een behoefte aan 240 lichte en 110 zware trekker-opleggers, inmiddels is dit gedaald tot 63 lichte (400 kN) en 39 zware (650kN) combinaties. Hiermee kan men de inzet van een versterkte brigade in een vredeafdwingende operatie voldoende ondersteunen.

In het vervoersconcept van de KL spelen de trekker-opleggers een belangrijke rol bij het verplaatsen van de (zware) uitrustingsstukken over grotere afstanden. Vooral voor rupsvoertuigen geldt dat niet-tactische verplaatsingen over grote afstanden liefst per trekker-oplegger plaatsvinden. Maar bij voor het vervoer van andere zware uitrustingsstukken, zoals bouwmachines en tankbruggen en bij de afvoer van defect materieel spelen de trekker-opleggers een essentiële rol. Daarnaast zullen de nieuwe combinaties ook worden ingezet voor het transport van containers.

### Behoefte

De Landmacht hoopt vanaf 2004 over de nieuwe voertuigen te kunnen beschikken. De huidige lichte trekkers voor de opleggers 280 kN, die al vanaf 1982 in gebruik zijn, hebben een te licht motorvermogen om in geaccidenteerd terrein, zoals in het voormalige Joegoslavië, de vereiste prestaties te kunnen leveren. De nieuwe lichte trekker-opleggers moeten om deze reden tussen 2004 en 2007 worden ingevoerd. Een extra reden vormen de nieuwe pantsersinfanterievoertuigen met een gewicht van ruim dertig ton, die naar verwachting vanaf 2007 operationeel zullen worden.

De in 1992 ingevoerde zware trekker-oplegger 600 kN had oorspronkelijk een levensduur tot 2002, maar die is tot 2005 verlengd. Omdat de Landmacht *Mercedes Trekker Oplegger Combinatie 600 kN (TROPKO 600 kN)*

in 2006 de verbeterde Leopard 2A6, die een gewicht heeft van ruim 60 ton, in gebruik neemt, moeten vanaf dat moment ook de nieuwe zware trekker-opleggers beschikbaar zijn.

De verlaging van de benodigde aantallen wordt gerealiseerd door maatregelen zoals het opheffen van de drie mobilisabele tankbataljons. Daarnaast zijn de aantallen aangepast aan de behoefte aan nieuwe pantservoertuigen in het kader van het project vervanging pantservoertuigen M577 en YPR. Ook kan de nieuwe trekker-oplegger op verschillende momenten bij de parate en de reserve-eenheden worden ingevoerd, aangezien het merendeel van het te vervoeren pantsermaterieel, zoals pantservoertuigen en vuurmonden, ook in fasen wordt ingevoerd. De reserve-eenheden zullen het voorlopig met de oude trekker-opleggers 280 kN en 600 kN moeten doen. Voor de vervanging van deze voertuigen zal t.z.t. een nieuw project worden opgestart.

### Cabine

De zware trekker-oplegger moet geschikt zijn voor het vervoer van de huidige én de toekomstige gevechtstank. Twee jaar terug meldde de staatssecretaris al aan de Tweede Kamer dat de voertuigcabine geschikt moet zijn om ten minste vijf personen te vervoeren. Omdat tijdens onderzoek bleek dat slechts in uitzonderingsgevallen vijf personen meedrijven en omdat de aanpassing van de standaard ci-

viele cabine aan deze eis veel geld kost, is deze eis verlaagd tot vier personen.

Wel moeten op alle trekkers voorzieningen worden getroffen om ballistische beschermingssets te kunnen aanbrengen. Deze sets worden verworven voor de helft van het aantal voertuigen. Dit aantal is voldoende om de inzet van maximaal twee bataljons bij vredesoperaties te ondersteunen.



## Configuratie

Uit het in de gecombineerde voorstudie-/studie fase uitgevoerde onderzoek blijkt dat nationale en internationale wettelijke eisen, in het bijzonder inzake maximale asbelasting en afmetingen, van grote invloed zijn op de configuratie van beide typen trekker-oplegger. De lichte oplegger dient om die reden met vier assen te worden uitgevoerd, voor de zware oplegger zijn zeven assen noodzakelijk. Bij de trekker kan voor beide typen worden volstaan met drie assen.

Uit een eerste oriënterende marktverkenning is gebleken dat beide typen trekker-oplegger uit reeds bestaande civiele componenten kunnen worden samengesteld. Ontwikkeling en/of prototypebeproeving is daardoor niet nodig. Om redenen van doelmatigheid gaat de voorkeur uit naar één type trekker, met verschillende motorprestaties voor de lichte en de zware uitvoering. Met het oog op interoperabiliteit tussen de trekker en oplegger verlangt Defensie dat de systeemverantwoordelijkheid voor de combinatie bij één bedrijf komt te liggen. De voorkeur gaat hierbij uit naar de trekkerfabrikant.

Het project wordt Europees aanbesteed. In de afgelopen fase zijn de mogelijkheden om samen met andere landen een of beide typen te verwerven uitgebreid onderzocht. Duitsland heeft echter te kennen gegeven voorlopig geen geld beschikbaar te hebben. Men blijft echter attent op mogelijkheden tot samenwerking. Het voor de aanschaf beschikbare budget bedraagt 112 miljoen gulden.

## 6x6 of 8x8?

Aan dit project werd eveneens aandacht besteed in het september nummer van het nog maar kort bestaande Britse blad *International Military Machines*. Er werd twijfel uitgesproken of het mogelijk zal zijn om voor de zware combinatie met een drie-assige trekker binnen de wettelijke specificaties te blijven,

tenzij er gebruik wordt gemaakt van een extra dolly tussen de trekker en de oplegger, zoals in het civiele zware transport ook wordt gedaan. Hiermee zou de combinatie echter wel sterk aan verharde wegen worden gebonden, hetgeen de operationele mogelijkheden beperkt.

Wil je dit niet, dan moet je al snel aan een 8x8 trekker gaan denken en het Amerikaanse bedrijf **OSHKOSH** zou dan een mogelijke leverancier kunnen worden. Hun 8x8 **M1070F** trekker, die door het Britse leger is uitgekozen als opvolger van de thans in gebruik zijnde Scammel Commander, zou ook voor het Nederlandse leger een aantrekkelijke keuze kunnen zijn. De nieuwe HET (Heavy Equipment Transporter) van het Britse leger bestaat uit een Oshkosh 1070F 8x8 trekker met een King GTS 100 oplegger van King Vehicle Systems. De trekker is gebaseerd op de 1070M, waarvan het Amerikaanse leger er ruim 1600 in gebruik heeft. Hij is in ruime mate 'Europees' gemaakt om de vereiste prestaties te leveren en tegemoet te komen aan milieu en andere wettelijke eisen.

De versie van het Amerikaanse leger wordt aangedreven door een V8 12,1 liter 500 pk Detroit Dieselmotor, het Britse leger heeft gekozen voor de Caterpillar C-17 700 pk motor. Ook de versnellingsbak van de Amerikaanse versie werd vervangen door een van Britse keuze. De geladen combinatie heeft een maximumsnelheid van 82 km/uur.

Op de King GTS 100 oplegger, met een lengte van 11,5 meter, is ruimte voor twee Warrior infanteriegevechtsvoertuigen of een Challenger 2 gevechtstank. Het maximum draagvermogen van deze zeven-assige oplegger is 72 ton en daarmee blijft hij binnen de Europese wettelijke bepalingen.

## Bronnen:

- Defensiekrant nr. 32, 13 september 2001
- *International Military Machines*, juli 2001 en september 2001



*Oshkosh XM1070 HET with semi-trailer carrying M1 tank*

# DE LANCIER MODELBOUW

Herenstraat 74  
2802 KJ GOUDA  
HOLLAND

Telephone: (31) 182-528185  
Fax: (31) 182-584290

Specialists in military  
models, books and  
figures

## WINGS AND WHEELS PUBLICATIONS

- No.03 US Army truck tractors in detail, veel detailfoto's in kleur van de meeste zware Amerikaanse vrachtwagens en trailers....f 52,50  
No.05 Ural-375/4320 in detail (Russian modern 5ton truck and its variants) in kleur en z/w.....f 46,50  
No.18 German Horch in detail (Horch 108 type 1a en type 40).....f 46,50  
No.19 Schwimmwagen in detail (kleurenfoto's).....f 46,50  
No.20 Wespe in detail, een boek vol museum detailfoto's in kleur..f 46,50  
(andere delen van deze serie ook op voorraad)

## MBI BOEKEN

- Jagdpanzer 38 HETZER, een prachtig A4 formaat boek met zeer veel detailfoto's, lijntekeningen en kleurplaten.  
Engelse tekst. (Aanrader).....f 46,50  
Marder III & Grille, een must voor alle bezitters van een Tamiya Marder III.....f 36,50  
Camouflage Colours of the Wehrmacht, een boek met echte kleurchips van Duitse tanks! (op bestelling).....f 99,50

## BARBAROSSA BOOKS

- Steel Fortress: The Russian T-28 medium tank, veel actie en detail foto's.....f 59,50  
Land Battleship: The Russian T-35 heavy tank.....f 59,50

## OSPREY BOOKS

- No.13 Modelling manuel over de Tiger I in model (Aanrader).....f 49,50  
No.14 Modelling manuel over de M4 Sherman in model (Aanrader).....f 49,50

Patrick Agte: Michael Wittmann und die Tiger der LAH.....f 159,50

## CMK RESIN SUPER SETS

- 0000 Stommlocomotief BR 52 met tendermaster van de Duitse Reichsbahn. Waanzinige kit met veel foto-etchings.....f 850,00

Binnenkort in het assortiment: Hot Barrels (aluminium loopjes met resin mantel en mondingsrem), Elefant loopjes, Eagle CZ resinkits en conversies, PanzerShop resinkits etc.

## AMPERSAND SPECIAL BOOKS

- Modellers guide to Engineering and Recovery vehicles (tracked).... f 59,50  
Kübelwagen special edition (een must!) Dit boek behandelt ook de Schwimmwagen in detail.....f 49,50

## EDITIONS HEIMDAL

- Atlantik Wall, Le mur de L'Atlantique en France, een zeer goed boek over de Duitse bunkerbouw in Frankrijk. Veel foto's en tekeningen (Dit boek is inmiddels uit druk).....f 189,50

Nu of binnenkort op voorraad: Groot assortiment FriulModellismo tracks, Jordi Rubio loopjes, Aber en Eduard etchings, Hold and Fold etching vouwbankjes, Model Kasten tracks, AFV-Club, Hornet hoofdjes etc.

**\*\*WIJ ZIJN MET EEN ZEER GROTE STAND AANWEZING OP TWENOT 25 JAAR IN BUNNIK\*\***  
OP ZATERDAG 13 OKTOBER 2001